

**UCHWAŁA NR XVI/132/2016
RADY GMINY DĘBNICA KASZUBSKA**

z dnia 31 maja 2016 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Dębica Kaszubska na lata 2016 – 2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2015 r. poz. 1515 z późn. zm.) oraz art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2015 r., Nr 163 z późn. zm.) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Gmina Dębica Kaszubska przyjmuje „Strategię rozwiązywania problemów społecznych Gminy Dębica Kaszubska na lata 2016 – 2020”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dębica Kaszubska.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Krzysztof Badowski

Załącznik do Uchwały Nr XVI/132/2016
Rady Gminy Dębica Kaszubska
z dnia 31 maja 2016 r.

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DĘBNICA KASZUBSKA
NA LATA 2016 – 2020

Dębica Kaszubska 2016

SPIS TREŚCI:

I. WPROWADZENIE.....	4
II. PODSTAWY PRAWNE STRATEGII	6
III. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	7
IV. USTAWY Z OBSZARU POLITYKI SPOŁECZNEJ.....	10
V. DIAGNOZA.....	16
V.1 BADANIE FOKUSOWE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY	17
V.2 OGÓLNE INFORMACJE O GMINIE.....	19
V.2.1 Obszar problemowy: Bariery infrastrukturalne	21
V.3 STAN I STRUKTURA LUDNOŚCI.....	22
V.3.1 Obszar problemowy: Starzenie się społeczeństwa.....	28
V.4 RYNEK PRACY	29
V.4.1 Obszar problemowy: Bezrobocie	30
V.5 OŚWIATA, KULTURA	34
V.5.1 Obszar problemowy: Ograniczone możliwości rozwoju mieszkańców	38
V.6 PROFILAKTYKA ZDROWIA, SPORT I REKREACJA	39
V.6.1 Obszar problemowy: Niepełnosprawność	41
V.6.2 Obszar problemowy: Uzależnienia	43
V.7 POMOC SPOŁECZNA	45
V.7.1 Obszar problemowy: Ubóstwo.....	51
V.7.2 Obszar problemowy: Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	52
V.7.3 Obszar problemowy: Przemoc w rodzinie	54
V.8 WSPÓŁPRACA, AKTYWNOŚĆ LOKALNA	56
V.8.1 Obszar problemowy: Doświadczenia i postawa mieszkańców do podejmowania lokalnej aktywności	59
V.8.2 Obszar problemowy: Działalność w organizacjach społecznych.....	61
VI. ANALIZA SWOT.....	64
VII ZAŁOŻENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE DĘBNICA KASZUBSKA NA LATA 2016 – 2020.....	69
VII.1 CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE	70
VII.1.1 OBSZAR PROBLEMOWY: Rodzina	80
VII.1.2 OBSZAR PROBLEMOWY: Aktywność społeczna.....	85

VII.1.3 OBSZAR PROBLEMOWY: Seniorzy	86
VII.1.4 OBSZAR PROBLEMOWY: Edukacja	88
VIII. REALIZACJA STRATEGII	91
IX. MONITORING I EWALUACJA.....	91
X. SPIS TABEL I WYKRESÓW	93

I. WPROWADZENIE

Rozwiązywanie problemów społecznych stanowi jedno z najważniejszych zadań administracji publicznej wszystkich szczebli. Działania w obszarze polityki społecznej powinny być realizowane w ramach zintegrowanego systemu, w którym równorzędnym partnerem administracji samorządowej powinny być organizacje i instytucje należące do różnych sektorów życia publicznego (organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe, podmioty gospodarcze).

Niezbędnymi warunkami efektywnej realizacji zadań z zakresu polityki społecznej są: rzetelna diagnoza rzeczywistych problemów i potrzeb społeczności lokalnej oraz długofalowy plan działań. Odpowiedzią na te postulaty jest niniejsza Strategia.

Zaplanowane działania skupiają się przede wszystkim na utrzymaniu i rozwoju funkcjonującego systemu pomocy społecznej, opartego na współpracy wielu instytucji, organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, organizacji i realizacji profesjonalnych rozwiązań problemów społecznych, aktywizacji środowisk i osób marginalizowanych, zagrożonych lub dotkniętych wyłączeniem społecznym oraz edukacji społecznej.

W celu realizacji działań niezbędne jest stałe, systematyczne diagnozowanie problemów społecznych, a także dążenie do profesjonalnego i sprawnego działania i współpracy służb społecznych.

Planowane w Strategii działania przewidują znaczny udział, poza jednostkami Gminy oraz innymi instytucjami publicznymi, udział partnerów społecznych: organizacji pozarządowych jak i społeczności lokalnej.

Podstawą do wyznaczenia celów i działań Strategii była ilościowa i jakościowa analiza problemów społecznych za lata 2013 – 2015 oraz materiał zebrany w czasie czterech warsztatów z wykorzystaniem m.in. analizy SWOT, zorganizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej. W celu zbadania pełniejszego obrazu problemów społecznych w gminie zostały przeprowadzone również trzy spotkania fokusowe z przedstawicielami różnych grup mieszkańców, takim jak: przedstawiciele osób niepełnosprawnych, seniorów, i młodzieżą.

Strategia opracowana została przez zespół składający się z przedstawicieli instytucji, organizacji.
W pracach zespołu uczestniczyły następujące osoby:

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja, instytucja
1.	Radosław Krawczyk	Sekretarz Gminy
2.	Ewa Kuklińska	przewodnicząca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3.	Krystyna Szustak	kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej
4.	Jolanta Rekowska	przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego
5.	Anna Pietrzak	dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury
6.	Gabriel Konkel	dyrektor Szkoły Podstawowej w Motarzynie
7.	Małgorzata Kowalska	dyrektor Szkoły Podstawowej w Gogolewie
8.	Aneta Matyjaszek	dyrektor Szkoły Podstawowej w Dębnicy Kaszubskiej
9.	Alicja Pruszek	p.o. dyrektora Szkoły Podstawowej w Gogolewie
10.	Agnieszka Kogut	wicedyrektor Zespołu Szkolno – Przedszkolnego
11.	Urszula Dąbrowska	dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku
12.	Danuta Fiedot	Urząd Gminy gospodarka mieszkaniowa
13.	Agata Wiśniewska	Urząd Gminy oświata
14.	Marta Łomża – Duszny	Urząd Gminy zarządzanie projektami
15.	Emilia Kogut	pracownik socjalny, Ośrodek Pomocy Społecznej
16.	Agata Łowczyk	asystent rodziny, Ośrodek Pomocy Społecznej
17.	Michalina Nowicka	asystent rodziny, Ośrodek Pomocy Społecznej
18.	Daniel Bartosik	kierownik posterunku policji
19.	sierz. Adrianna Pawłoś	dzielnicowy
20.	sierz. Adam Jurkowski	dzielnicowy
21.	Marek Pietrzak	komendant Gminnej Ochotniczej Straży Pożarnej
22.	Dorota Sztuka – Cuch	Powiatowy Urząd Pracy w Słupsku
23.	Agnieszka Zabłocka – Szady	Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”
24.	Katarzyna Coppa	Szkoła Podstawowa w Motarzynie

II. PODSTAWY PRAWNE STRATEGII

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Strategia, zgodnie z ustawą, powinna zawierać w szczególności: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii, jej ram finansowych oraz wskaźników realizacji działań.

Strategia zgodna jest z następującymi aktami prawnymi, regulującymi zadania w obszarze polityki społecznej:

- ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku poz. 163 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku poz. 1268 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 roku poz. 224 z. zm.),
- ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 1390 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 roku poz. 395),
- ustawą z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 roku nr 231 poz. 1375 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku poz. 332 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku poz. 581 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku poz. 114 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku poz. 169 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku poz. 966 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 roku nr 43 poz. 225 z późn. zm.),

- ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku poz. 149 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 roku nr 127 poz. 721 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 27 kwietnia 2006 roku o spółdzielniach socjalnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2006 roku nr 94 poz. 651 z późn. zm.).
- ustawą z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 roku poz. 195).

III. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Zgodność ze Strategią rozwoju Gminy Dębica Kaszubska na lata 2014 – 2020

Niniejsza Strategia stanowi dokument komplementarny do Strategii rozwoju Gminy Dębica Kaszubska.

Cel strategiczny A: Umacnianie kapitału społecznego, jako partnera dla samorządu i sfery gospodarczej.

- A1 – Inicjowanie powstawania nowych stowarzyszeń i wspierania istniejących, wykorzystywanie potencjału stowarzyszeń.
- A2 – Tworzenie lepszych warunków do współdecydowania mieszkańców o sprawach lokalnych.
- A3 – Tworzenie warunków społecznych i ekonomicznych dla powrotu młodych, wykształconych do gminy

Zgodność ze Strategią Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębica Kaszubska jest zgodna z zapisami Strategii Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020. Cele niniejszej Strategii są spójne z następującymi celami strategicznymi Strategii Wojewódzkiej:

- właściwie funkcjonująca rodzina,
- integrująca rola polityki społecznej,
- aktywni seniorzy,
- włączenie społeczne osób niepełnosprawnych.

Zgodność z Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji.

Celem głównym Programu jest ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez działania zmierzające do zwiększenia zatrudnienia oraz do wzrostu spójności społecznej.

Cele Gminnej Strategii są zgodne z następującymi celami operacyjnymi Krajowego Programu:

- wykluczenie społeczne dzieci i młodzieży – przez usługi do aktywności,
- aktywna osoba i zintegrowana rodzina – odpowiedzialne lokalne środowisko,
- nasi seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni,
- zapobieganie niepewności mieszkaniowej.

Zgodność z Rządowym Programem na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 – 2020

Cele niniejszej Strategii pokrywają się z celem głównym Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych: Poprawa jakości i poziomu życia osób starszych dla godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną.

Zgodność ze Strategią Rozwoju Kraju 2020

Niniejsza Strategia jest zgodna z priorytetami strategicznymi określonymi w Strategii Rozwoju Kraju, w tym z celami:

- rozwój kapitału ludzkiego (w tym: zwiększenie aktywności zawodowej),
- integracja społeczna (w tym: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych).

Zgodność ze Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

Dokument obejmuje zagadnienia partycypacji społecznej i aktywności obywatelskiej.

W ramach tego obszaru mają być realizowane działania zmierzające do poprawy mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.

Przyjmuje się, że proces wdrożenia strategii będzie obejmował takie działania, jak:

- różnorodne formy zachęcania obywateli do zwiększania swojej aktywności na forum publicznym,
- rozwijanie i promocja indywidualnej filantropii, wolontariatu, jak i społecznej odpowiedzialności biznesu,
- wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej i innych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zawodowemu, w tym różnorodnych form samopomocy,
- stworzenie rozwiązań zmierzających do wypracowania i wdrożenia systemu wsparcia dla poradnictwa prawnego i obywatelskiego, ułatwienie działalności organizacji obywatelskich.

Działania Gminnej Strategii są zgodne z powyższymi kierunkami działań.

Zgodność ze Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębica Kaszubska wpisuje się w cele Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, takie jak:

- wzrost zatrudnienia,
- wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych,
- poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zgodność z Programem Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Gminna Strategia wpisuje się w dwa z pięciu celów rozwojowych Programu:

- podniesienie poziomu wykształcenia zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę,
- wspieranie włączenia społecznego zwłaszcza przez ograniczenie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.

IV. USTAWY Z OBSZARU POLITYKI SPOŁECZNEJ

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej

Ustawa o pomocy społecznej określa dla gmin szereg zadań, w tym zadania własne o charakterze obowiązkowym, zadania własne oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego, opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- dożywianie dzieci,
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,

- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy należy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom,
- wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę następujące zadania:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Realizacja zadań jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, uchwalanego corocznie przez radę miejską.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na gminę następujące zadania:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci

i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,

- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa następujące zadania własne dla gmin:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie określa tryb, zasady i formy zlecenia przez organy administracji publicznej organizacjom pozarządowym zadań publicznych.

Ustawa określa sferę zadań publicznych, które mogą być zlecane do realizacji organizacjom, a mieszczą się w niej, między innymi zadania w zakresie:

- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób,
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- działalności charytatywnej,
- ochrony i promocji zdrowia,

- działalności na rzecz osób niepełnosprawnych,
- promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy,
- działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym,
- promocji i organizacji wolontariatu,
- działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka,
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego

Zgodnie z ustawą o ochronie zdrowia psychicznego, jednostki organizacyjne i inne podmioty działające na podstawie ustawy o pomocy społecznej, w porozumieniu z podmiotami leczniczymi, udzielającymi świadczenia zdrowotne w zakresie psychiatrycznej opieki zdrowotnej, organizują na obszarze swojego działania oparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w kształtowaniu swoich stosunków z otoczeniem, w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz w sprawach bytowych. Oparcie społeczne polega w szczególności na podtrzymywaniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego, aktywnego życia, organizowaniu w środowisku społecznym pomocy ze strony rodziny, innych osób, grup, organizacji społecznych i instytucji, udzielaniu pomocy finansowej, rzeczowej oraz innych świadczeń na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Obowiązki gminy w zakresie wspierania rodziny oraz funkcjonowania systemu pieczy zastępczej określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i zalicza do nich:

- tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych przez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności opiekuńczo – wychowawcze wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, a także prowadzenie placówek wsparcia dziennego i zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,

- współfinansowanie kosztów pobytu dzieci w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych w wysokości odpowiednio 10%, 30%, 50% pełnych kosztów w pierwszym, drugim oraz trzecim i kolejnych latach pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej zamieszkałego na terenie gminy.

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych

Ustawa o świadczeniach rodzinnych określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Świadczenia rodzinne są zadaniami zleconymi z zakresu administracji rządowej realizowanymi przez gminę.

Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego (z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania),
- świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne),
- zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art. 22a przedmiotowej ustawy, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów określa:

- zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji,
- zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa. Przyznawanie i wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego

oraz podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych jest zadaniem zleconym gminie z zakresu administracji rządowej, na które gmina otrzymuje dotację celową z budżetu państwa.

Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci

Ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci określa:

- warunki nabywania prawa do świadczenia wychowawczego
- zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczenia wychowawczego.

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Ustawa zakłada, że świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł na drugie i kolejne dziecko otrzyma każda rodzina, bez względu na dochody. W przypadku rodzin z jednym dzieckiem trzeba będzie spełnić kryterium dochodowe – 800 zł na osobę w rodzinie lub 1 200 zł w przypadku dzieci z niepełnosprawnością. Świadczenie będzie wypłacane do ukończenia przez dziecko 18 lat.

V. DIAGNOZA

W procesie diagnozowania obecnej sytuacji w obszarze problemów społecznych objęto wszystkie zakresy działania samorządu mające wpływ na życie mieszkańców, w tym szczególnie uwzględniono działania w zakresie wsparcia w sytuacji wymagającej zewnętrznej interwencji. Ważnym polem było także przeanalizowanie aktywizowania mieszkańców do aktywności społecznej, samopomocy oraz samodzielnego podejmowania działań i zaangażowania na rzecz miejsca swojego zamieszkania.

W celu zapewnienia wielowymiarowości diagnozy w procesie ujęto następujące źródła informacji:

- dostępne dane statystyczne (m.in. pochodzące z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego) oraz inne informacje zbiorcze pochodzące ze sprawozdań, zestawień, podsumowań: Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębnicy Kaszubskiej, Urzędu Gminy w Dębnicy Kaszubskiej, Powiatowego Urzędu Pracy w Słupsku, Zespołu Interdyscyplinarnego, Gminnej Komisji Przeciwdziałania Alkoholizmowi oraz członków Zespołu pracujących nad opracowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
- wnioski i rekomendacje przedstawicieli instytucji samorządowych oraz organizacji działających na terenie Gminy,
- opinie mieszkańców oraz sugestie kierunków zmian w Gminie zebrane podczas badania w formie grup fokusowych.

V.1 BADANIE FOKUSOWE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY

Badanie fokusowe tj. zogniskowany wywiad grupowy (FGI – focus group interview) polega na prowadzeniu dyskusji w określonym temacie w gronie od kilku do kilkunastu osób – optymalnie 8 – 12 osób. Rozmowa prowadzona jest na podstawie przygotowanego wcześniej scenariusza zawierającego pytania. Dzięki otwartej formule rozmowy możliwe jest zadawanie dodatkowych pytań wynikających z zainteresowania bądź wyjaśnienia niezrozumiałych kwestii. Rolą moderatora, który prowadzi rozmowę, jest stworzenie atmosfery sprzyjającej dzieleniu się szczerymi opiniami przez rozmówców, w sposób sprawny i równy, by osiągnąć pożądaną efekt, jakim jest pogłębienie głównych tematów spotkania. Przeważnie spotkanie trwa 1-2 godziny, zależnie od tematu oraz samych rozmówców, a powinno odbyć się w przyjaznym, rozpoznawalnym miejscu, do którego stosunkowo łatwo trafić.

Przeprowadzenie badania fokusowego z mieszkańcami Gminy Dębica Kaszubska miało na celu poznanie autentycznych opinii o:

- zaletach, walorach oraz wadach Gminy, jej cechach charakterystycznych,
- jakości mieszkania w gminie,

- możliwościach spędzania czasu wolnego oraz realizacji codziennych czynności,
- potrzeb mieszkańców, w tym potrzeb innych grup społecznych,
- aktywności społecznej, w tym przynależności do organizacji pozarządowych.

Zaplanowano wywiady grupowe z grupami mieszkańców, których opinie są szczególnie cenne w kontekście przewycięzania problemów społecznych. Wybrano osoby niepełnosprawne, seniorów, rodziców dzieci w wieku szkolnym oraz młodzież. W marcu 2016 roku odbyły się trzy spotkania (rodzice dzieci w wieku szkolnym nie dotarli na spotkanie). Wszystkie spotkania miały miejsce w sali Gminnego Ośrodka Kultury.

Na **spotkanie grupy fokusowej** przybyło **12 osób niepełnosprawnych**, w tym 8 mężczyzn i 5 kobiet. Troje uczestników miało problemy z poruszaniem się. Połowa osób mieszkała poza Dębnicą Kaszubską. Spotkanie trwało 1,5 godziny z dużą dozą zaangażowania i chęcią dzielenia się doświadczeniami i własnymi refleksjami.

Seniorzy byli reprezentowani wyjątkowo licznie – na spotkanie przybyło 25 osób. Tak duża liczebność nie pozwoliła na przeprowadzenie rozmowy na podstawie pełnego scenariusza. Seniorzy znali się między sobą i mieli wyrobione zdanie w zakresie potrzeb Gminy. W kwestii niektórych problemów dwie osoby były swoistymi informatorami na temat podejmowanych przez gminę działań.

Zogniskowany wywiad grupowy z młodzieżą – 3 kobiety i 4 mężczyzn – w wieku od 16 do 23 lat trwał około godziny. Tylko jedna osoba mieszkała poza Dębnicą Kaszubską. Młodzież odpowiedziała na wszystkie pytania, często też wyjaśniając intencje i zakres potrzeb. W dyskusji wyłonił się lider, który sam także zadawał pytania innym uczestnikom, co tylko udowodnia jego zaangażowanie.

Choć trudno jest porównać powyższe grupy, to warto podkreślić, iż przedstawiane opinie brzmiały szczerze, a ze względu na neutralne miejsce i neutralnego moderatora, uczestnicy spotkań dokładnie naświetlali problem z mniejszą dozą emocji niż ma to miejsce w obecności osób odpowiedzialnych ze strony samorządu.

V.2 OGÓLNE INFORMACJE O GMINIE

Gmina Dębica Kaszubska jest gminą wiejską – leży w zachodniej części województwa pomorskiego, w powiecie słupskim. Zajmuje obszar 299,52 km², w tym: 43% stanowią użytki rolne a 48% użytki leśne. Gmina stanowi 13,02% powierzchni powiatu.

Dębica Kaszubska graniczy z gminami Słupsk, Damnica, Potęgowo, Czarna Dąbrówka, oraz Borzytuchom, Trzebielino i Kołczygłowy oraz od zachodu z gminą Kobylnica. Gmina Dębica Kaszubska oddalona jest około 12 km od Słupska i około 30 km od Ustki.

Gmina Dębica Kaszubska jest jedną z dziewięciu gmin położonych w powiecie słupskim. W skład gminy wchodzi 22 sołectwa: Brzezinec – Borzęcinko, Budowo, Dobieszewo, Dobra, Dębica Kaszubska, Gałęzów, Gogolewko, Gogolewo, Grabin, Jawory, Kotowo, Krzywań, Łabiszewo, Mielno, Motarzyno, Niepogłędzie, Podole Małe, Podwilczyn, Starnice – Troszki, Skarszów Górny, Skarszów Dolny i Żarkowo. Największymi miejscowościami są: Dębica Kaszubska (3 751 mieszkańców), Budowo (769), Motarzyno (697), Gogolewo (439), Borzęcino (378), Niepogłędzie (346), Starnice (270).

Gmina częściowo leży na terenie Parku Krajobrazowego Dolina Słupi, który posiada wiele walorów turystycznych i edukacyjnych. Rozległe lasy, torfowiska oraz jeziora o różnej wielkości, kształcie i pochodzeniu stanowi dogodne środowisko dla różnych gatunków zwierząt i ryb. W 2004 roku obszar Parku włączony został do sieci Natura 2000 jako Obszar Specjalnej Ochrony ptaków jako "Dolina Słupi".

W ostatnim dniu 2014 roku Gminę zamieszkiwały 9 802 osoby. Średnio na 1 km² mieszkały 33 osoby, co wskazuje na niższą gęstość zaludnienia niż w powiecie słupskim – 42 osoby, województwie pomorskim – 126 osób, Polsce – 123 osoby.

W opinii wielu mieszkańców Gminy, którzy wzięli udział w wywiadzie zogniskowanym walorami Gminy Dębica Kaszubska są zasoby leśne i otaczająca natura. W grupach osób niepełnosprawnych i osób starszych podkreślano korzystanie z tych zasobów w sposób aktywny – poprzez chodzenie na spacer, na grzyby. Tylko w grupie młodzieży jeden z uczestników wskazał, że na terenie gminy znajdują się obszary chronione tj. Park Krajobrazowy czy Natura 2000. W grupie seniorów wskazano jednak, że okolice jeziora są niezagospodarowane. Problemem szczególnie dotkliwym są wyrzucane śmieci, które potrafią „przykryć” urok otaczającej przyrody.

Osoby starsze i niepełnosprawne podkreślały bliskie, zażyłe kontakty między sobą. Dla osób, które przeprowadziły się do Gminy Dębica Kaszubska zaskakująca była życzliwość okazywana od pierwszych spotkań.

Młodzież już w pierwszych wypowiedziach mówiła o małej ilości atrakcji w Dębicy Kaszubskiej. Nie licząc na organizowane wydarzenia sami spędzają czas w sposób przez siebie wybrany.

Tylko jedna osoba nie była w stanie znaleźć pozytywnych cech, które można przypisać Gminie, co wskazuje na pozytywne podejście do swego miejsca zamieszkania, pomimo ograniczeń i trudności opisanych w dalszej części diagnozy.

OPINIE MIESZKAŃCÓW

od urodzenia mieszkam w Dębicy, jest dużo ciekawych życzliwych osób, jest co robić, jest dużo sklepów (kobieta, młodzież)

mam 19 lat, od 10 lat mieszkam, jest nudno i spokojnie, jest potencjał (mężczyzna, młodzież)

16 lat, od urodzenia mieszkam w Dębicy, na uboczu, na Dębicy brakuje atrakcji (kobieta, młodzież)

Park Krajobrazowy, Dolina Słupi, są obszary Natura 2000 (mężczyzna, młodzież)

mi się tu fajnie mieszka, całkiem na uboczu, także mieszkam prawie w lesie, cisza spokój, z sąsiadami od czasu do czasu jest tak od czasu do czasu jest tak, ale to wszystko jest w porządku, pod ręką wszystko, do sklepu kawałeczek, kawałeczek tylko się przejść można (mężczyzna, niepełnosprawni)

początkowo przyjeżdżaliśmy zrobić takie porządki zanim zamieszkaliśmy to ludzie choć nas nie znają to dzień dobry mówili, młodzież, mamy porównanie, bo mieszkaliśmy na osiedlu domków jednorodzinnych (kobieta, niepełnosprawni)

Co jest wizytówką?

przede wszystkim Krzynia na przykład, piękne jeziora są (mężczyzna, niepełnosprawni)

dużo lasów (kobieta, niepełnosprawni)

przyjeżdżają goście ze Śląska i zazdroszczą nam, że w tak pięknie zielonej gminie mieszkamy, jest tak cudowne powietrze z tyloma jeziorami, rzekami, są grzyby, jest las (mężczyzna, seniorzy)

przecudowne, woda piękna, czysta ale brak toalet, dojazd fatalny, trzeba to rozpropagować to powinno iść w Polskę i nie tylko w Polskę, że taka piękna zielona gmina (mężczyzna, seniorzy)

ja nie widzę tu żadnych zalet (kobieta, seniorzy)

V.2.1 Obszar problemowy: Bariery infrastrukturalne

Bazując na opiniach największym problemem dostrzeganym przez uczestników wszystkich grup fokusowych jest komunikacja miejska, której dostępność i rozległość jest ograniczona. Mieszkańcy wskazali z jednej strony na słabą komunikację z miejscowości w Gminie do Dębnicy Kaszubskiej, jak i dojazd do Słupska – miasta powiatowego. Rozwiązaniem najpowszechniej stosowanym jest posiadanie samochodu, jednak posiadanie go nie jest dla wszystkich możliwe. Słaba komunikacja znacznie utrudnia dostęp i aktywność w obszarach tj. ochrona zdrowia, praca, edukacja.

Patrząc na miejscowość Dębica Kaszubska podkreślano, iż jest ona na tyle mała, że dojdzie do sklepu, nawet dla seniorów, nie stanowi praktycznie żadnego problemu. Wśród utrudnień podkreślano nierówne i wąskie chodniki, słabe oświetlenie miejskie na wskazanych ulicach, słaba nawierzchnia dróg dojazdowych. W grupie seniorów jeden z uczestników opisał podejmowane działania w zakresie remontów dróg. Okazuje się, że informacja o urzędowych inicjatywach nie dociera do wszystkich mieszkańców. W nawiązaniu do działania urzędu osoby niepełnosprawne i osoby starsze wspomniały o poczuciu wysokich i podwyższających się podatków, przy jednoczesnym braku wiedzy na temat zwiększonych działań z tego tytułu.

Barierą w integracji jest brak miejsc do spotkań międzyludzkich na terenie Gminy, zarówno prywatnych restauracji, kawiarni, jak i publicznych np. w Gminnym Ośrodku Kultury. Wydaje się i w tym przypadku, że informacje o działalności GOK również nie są odpowiednio rozpropagowywane.

OPINIE MIESZKAŃCÓW

23 lata, mieszkam od 10 lat, ładne, malownicze, ciężko dojechać, bardzo słaba droga (mężczyzna, młódzież)

tylko jakby chodziło o dojazdy do Słupska, jak nie masz swojego samochodu a gdzieś masz na godzinę to stoisz, albo cztery godziny wcześniej, żeby się dostać, teraz sąsiad pracuje, na przykład kończy o 22, czym ma się dostać, bez samochodu to w ogóle nie da rady (mężczyzna, niepełnosprawni)

mieszkam w Skarszewie Górnym, no ponad 30 lat, no miejscowość, ja wiem, nie za bardzo mi się podoba, tam nic nie robią w tym Skarszewie Górnym, nic się tam nie robi czyli trochę nuda? Nuda, tam trzeba dojść, no jest parę kilometrów, jak autobus pasuje to się jedzie, szkoda, bo tak ciężko iść (kobieta, niepełnosprawni)

najgorszy dojazd, dużo spraw załatwia się w Dębnicy Kaszubskiej i autobus jest nie pamiętam o której, bo to nawet sprawdzałam, przez przypadek jechałam do Słupska przez DK, no to powiedzmy przyjeżdżam tu rano i ja muszę praktycznie cały dzień tu zostać, żeby z powrotem dostać się (kobieta, niepełnosprawni)

no bez samochodu faktycznie ciężko jest (mężczyzna, niepełnosprawni)

stawanie na chodnikach bo nie ma jak wózkiem przejechać (kobieta, młodzież)

poziom chodnika jest taki wysoki, że jest nie do przejezdny i do tego stoją słupy oświetleniowe na chodniku, po drugiej stronie jest większe pole do popisu i nie raz z żoną muszę tam iść drogą (mężczyzna, niepełnosprawni)

żeby gospodarz się zajął środkiem tej Dębnicy głównej ulicy, wszystkie te domy są opuszczone, (mężczyzna, seniorzy)

kiedyś było i kino i restauracje, że człowiek mógł obiad zjeść kawę wypić, restauracje polecały kino polecało kino stoi i tylko niszczeje (mężczyzna, niepełnosprawni)

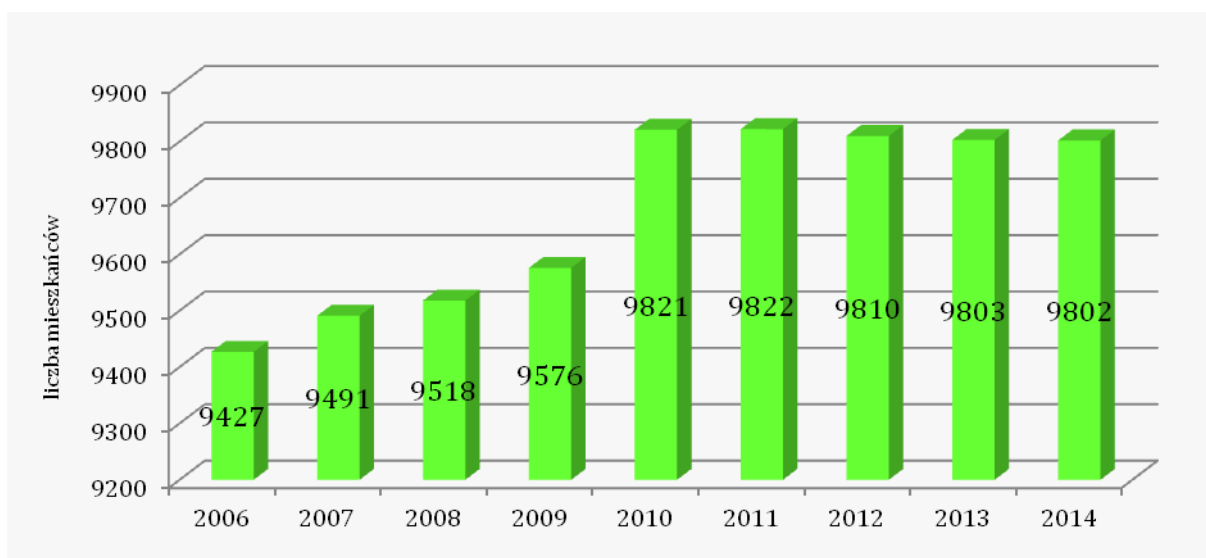
gdyby były ławeczki można by było usiąść odpocząć, posiedzieć, porozmawiać, i czas jakoś leci, (kobieta, seniorzy)

V.3 STAN I STRUKTURA LUDNOŚCI

Opis struktury demograficznej mieszkańców Gminy z uwzględnieniem wieku, płci, ruchu ludności jest podstawą określania i szacowania potrzeb mieszkańców, a co za tym idzie kierunków interwencji. Przedstawione dane pochodzą z Banku Danych Lokalnych (BDL) Głównego Urzędu Statystycznego dostępnych na stronie internetowej.

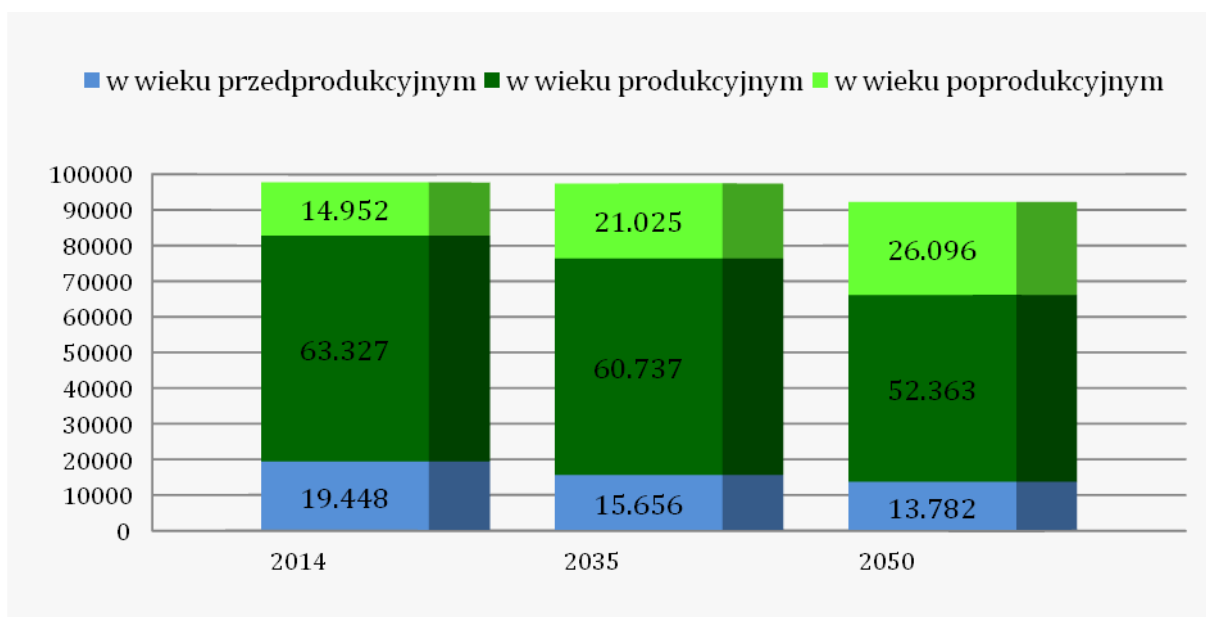
Zgodnie z danymi GUS liczba ludności Gminy Dębica Kaszubska jest dość ustabilizowana. W latach 2010 – 2014 spadła ona zaledwie o 0,2%. Warto zaznaczyć, że zgodnie ze statystykami do 2011 roku liczba mieszkańców rosła, a w 2010 roku zanotowano widoczny, bo aż 2,6% wzrost liczby ludności.

Wykres nr 1. Liczba mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska w latach 2006 – 2014 na podstawie danych BDL GUS.

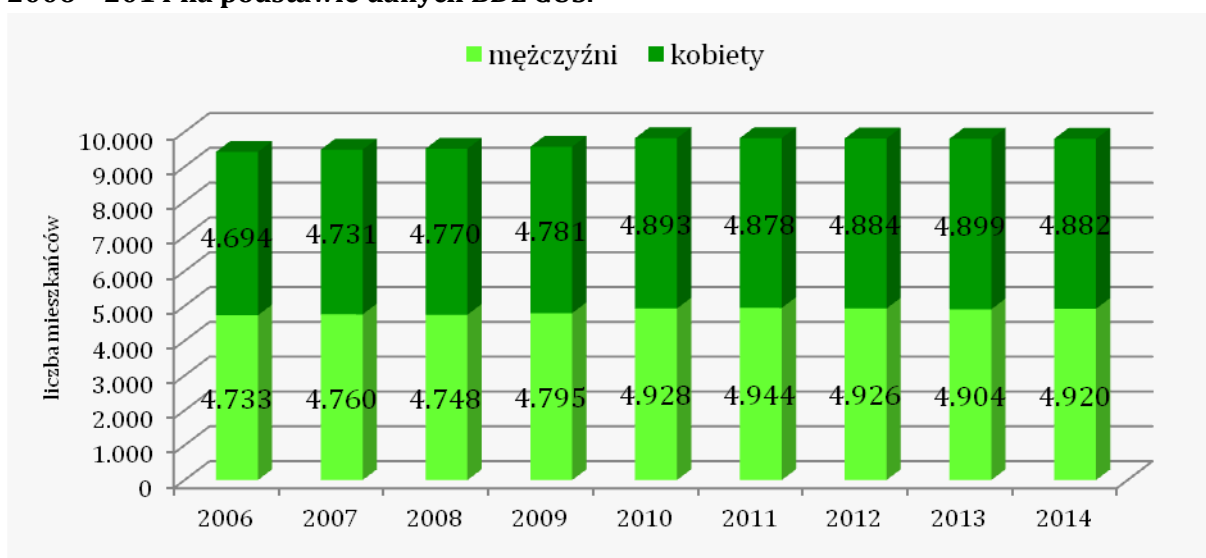
Prognozy demograficzne Głównego Urzędu Statystycznego dostępne są do poziomu powiatu. Wskazują one, iż struktura ludności będzie się zmieniać na bardziej niekorzystną. Liczba mieszkańców powiatu nieznacznie spadnie do 2035 roku, przy czym prognozowany jest spadek odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym w wieku 0-18 lat oraz produkcyjnym 18-59/64 lata wraz z jednoczesnym wzrostem liczby osób starszych. Analizując prognozę na 2050 rok proces ten będzie coraz bardziej dynamiczny – z szybszym spadkiem ogólnej liczby mieszkańców i dużo wyższym odsetkiem osób starszych. W porównaniu do 2014 roku liczba dzieci i młodzieży spadnie o 29,1% (z 19 448 do 13 782), a liczba osób starszych wzrośnie o 74,5% (z 14 952 do 26 096 osób). Proces ten z pewnością będzie obejmował ludność zamieszkującą Dębnicę Kaszubską.

Wykres nr 2. Prognoza liczby mieszkańców powiatu słupskiego w podziale na funkcjonalne grupy wieku na podstawie danych BDL GUS.

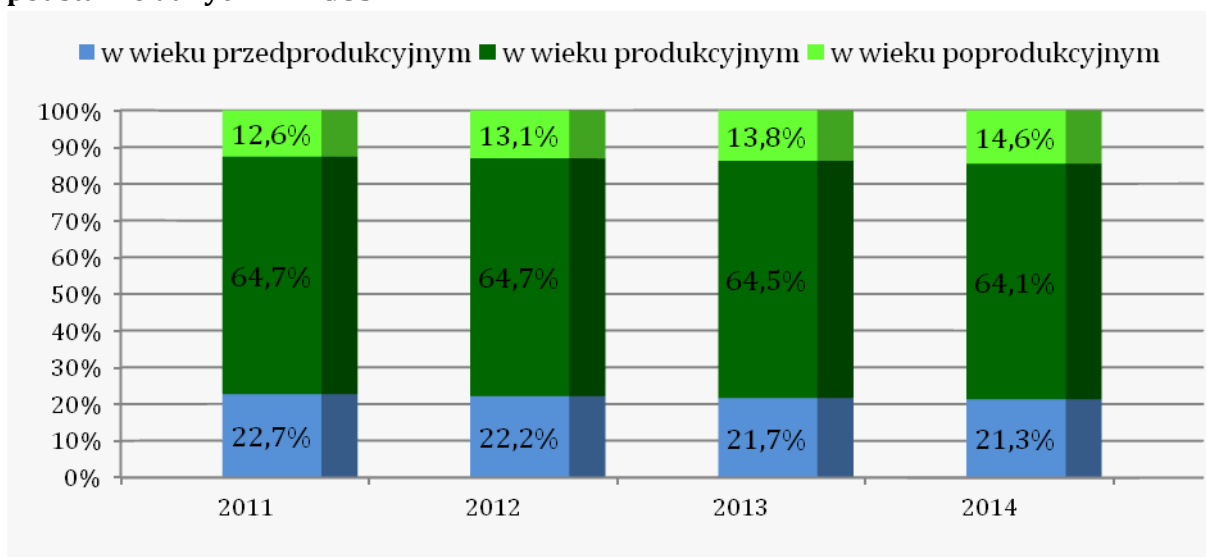
Liczba mężczyzn w gminie Dębica Kaszubska była na przestrzeni lat nieznacznie wyższa niż liczba kobiet – na koniec 2014 roku wśród mieszkańców było 50,2% mężczyzn oraz 49,8% kobiet. Współczynnik feminizacji, czyli liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn, wyniosła 99 i była nieznacznie niższa od poziomu w województwie pomorskim (105) i Polsce (107).

Wykres nr 3. Liczba mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska z podziałem na płeć w latach 2006 – 2014 na podstawie danych BDL GUS.

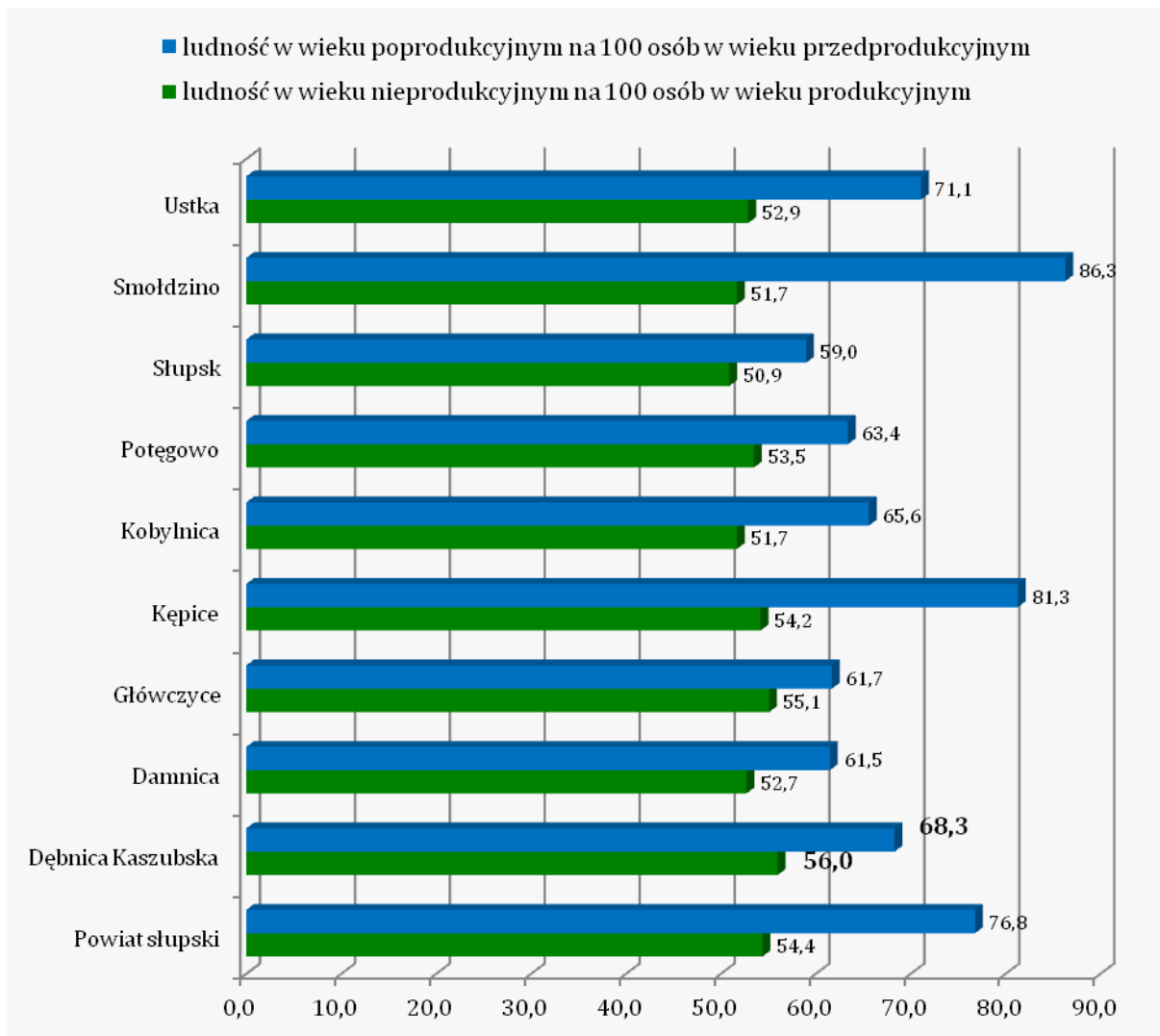
Mieszkańcy gminy Dębica Kaszubska zawarli w 2014 roku 46 małżeństw, co odpowiada 4,7 małżeństwom na 1 000 mieszkańców. Jest to nieznacznie mniej od wartości dla powiatu słupskiego (5,1) i województwa pomorskiego (5,0).

Wykres nr 4. Liczba mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska w latach 2006 – 2014 na podstawie danych BDL GUS.

Patrząc na strukturę ludności to duże znaczenie ma wysoki odsetek osób w wieku produkcyjnym tj. w wieku pozwalającym zazwyczaj na pełne uczestniczenie w życiu społecznym, a także aktywność zawodową. W latach 2011 – 2014 tylko nieznacznie spadł, wynosząc na 31 grudnia 2014 roku 64,1%. Trzeba też zwrócić uwagę na proces zgodny z prognozami GUS zwiększającego się odsetka osób starszych oraz spadającego odsetka dzieci i młodzieży w wieku 0-17 lat. W porównaniu do wartości w powiecie słupskim można podkreślić, iż Dębica Kaszubska jest nieznacznie młodszą społecznością. W powiecie słupskim: 19,9% w wieku przedprodukcyjnym, 15,3% w wieku poprodukcyjnym.

Wykres nr 5. Wskaźniki odciążenia demograficznego w gminach powiatu słupskiego w 2014 roku na podstawie danych BDL GUS.

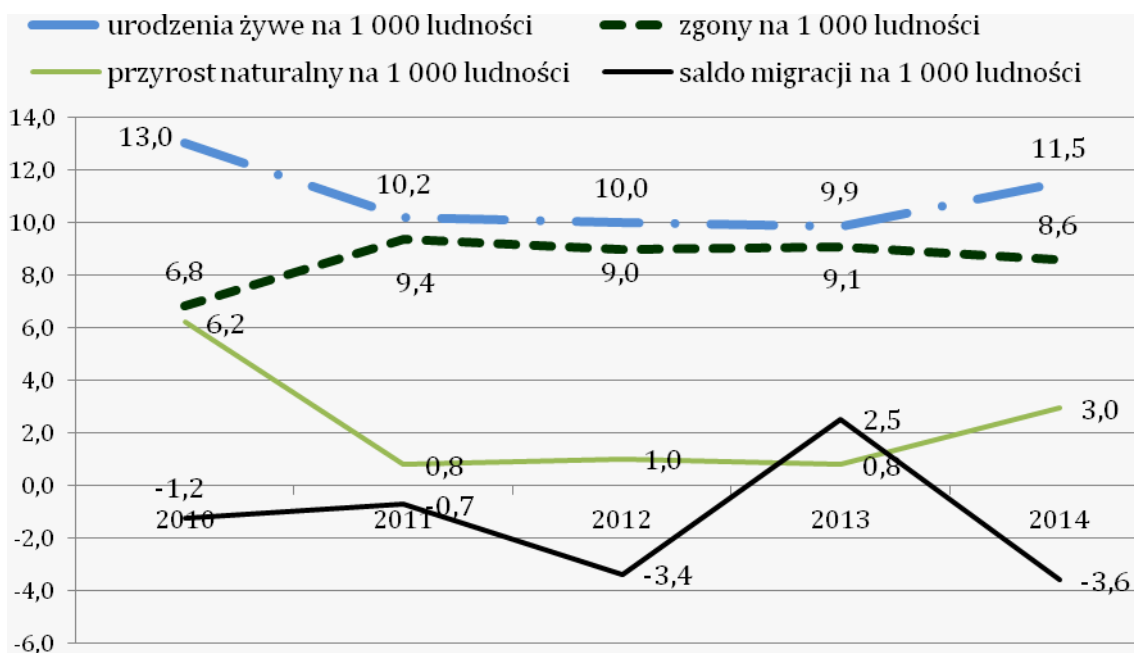

W procesie starzenia się społeczeństwa znacznym zagrożeniem jest wzrastająca liczba osób starszych przy jednoczesnym spadku liczby osób młodszych. Jest to potencjalnie rosnące zapotrzebowanie ze strony osób starszych na wsparcie lub opiekę ze strony np. rodziny a równolegle spadającą liczbę osób mogących tę pomoc nieść. W statystykach sytuację tę obrazuje się wskaźnikami obciążenia demograficznego. Dla Dębicy Kaszubskiej wskaźnik 56 osób w wieku nieprodukcyjnym (osób młodszych i starszych) przypadających na 100 osób wieku produkcyjnym jest najbardziej niekorzystnym wynikiem wśród gmin w powiecie słupskim. Dębica Kaszubska jest czwartą gminą w powiecie pod względem obciążenia demograficznego – 68,3 osoby w wieku poprodukcyjnym przypada na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym.

Kolejnym wskaźnikiem obrazującym obciążenie demograficzne (nie umieszczonym na wykresie) jest liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (osób starszych) na 100 osób w wieku produkcyjnym. Gmina Dębica Kaszubska z 22,7 osobami w wieku poprodukcyjnym przypadającym na 100 osób w wieku produkcyjnym ma wynik korzystniejszy niż powiat słupski (23,6) oraz znacznie korzystniejszy niż województwo pomorskie (28,2).

Na stan i strukturę ludności Gminy Dębica Kaszubska wpływ mają także zjawiska demograficzne określane jako ruch naturalny ludności. Przyrost naturalny, który jest różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów ogółem w określonym okresie przeliczony na 1 000 ludności wskazuje, iż w gminę Dębica Kaszubska charakteryzuje dodatni przyrost naturalny, pomimo iż w latach 2011-2013 przyjmował on wartości około 1. Trzeba jednakże zauważyć, iż na strukturę ludności mają również wpływ migracje ludności, które opisują przemieszczanie się ludności ze zmianą miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) i przekroczeniem jednostki terytorialnej. Migracje gminne w ruchu wewnętrznym i zagranicznym opisywane są poprzez zameldowania i wymeldowania w ruchu wewnętrznym (krajowym) oraz zameldowania z zagranicy i wymeldowania za granicę. Razem powyżej opisaną różnicę między liczbą zameldowań i wymeldowań ruchów można przedstawić jako saldo w przeliczeniu na 1 000 osób ludności. Jak obrazuje wykres poniżej dodatni przyrost naturalny i w większości ujemne saldo migracji powodują nieznaczny spadek liczby ludności gminy.

Wykres nr 6. Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny ludności na 1 000 w gminie Dębica Kaszubska w latach 2010 – 2014 na podstawie danych BDL GUS.

V.3.1 Obszar problemowy: Starzenie się społeczeństwa

Prognozy demograficzne wskazują na postępujący proces starzenia się społeczeństwa polegającego na zwiększaniu się odsetka osób starszych oraz spadaniu odsetka dzieci i młodzieży w wieku 0-17 lat. Ponadto, prognozy wskazują na spadek ogólnej liczby mieszkańców, co również wpływa na zmniejszającą się liczbę osób w wieku produkcyjnym. Rosnąca liczba osób starszych jest wyzwaniem dla Gminy w związku z rosnącymi problemami zdrowotnymi, pojawiającą się niesamodzielnością i niepełnosprawnością.

Proces starzenia się społeczeństwa charakteryzuje także feminizacja, czyli wyższa liczba kobiet niż mężczyzn wśród populacji osób starszych, jak również singularyzacja tj. częstsze pojawianie się gospodarstw jednoosobowych, w których mieszkają osoby starsze. Konsekwencją jest konieczność zapewnienia warunków do jak najdłuższego samodzielnego życia w miejscu zamieszkania osobom samodzielnie gospodarującym.

Dostosowywanie usług i infrastruktury gminnej do potrzeb mieszkańców musi uwzględniać starszych mieszkańców, których zasoby i możliwości oraz doświadczenie życiowe są odmienne. Zapewnienie miejsca na aktywność dostosowaną do stanu zdrowia, dostęp do wsparcia

w miejscu zamieszkania, a w ostateczności w domu pomocy społecznej.

Wypowiedzi mieszkańców wskazują, że problem starzejącego się społeczeństwa jest istotnie żywotny w oczach seniorów. Ponieważ w grupie fokusowej wzięły udział osoby sprawne, głównie z Dębnicy Kaszubskiej, nie pojawił się problem z dotarciem do sklepów, które w tej miejscowości są blisko miejsca zamieszkania. Seniorzy wskazywali na potrzebę utrzymywania kontaktów międzyludzkich, podkreślając nawet ważność właśnie odbywającego się spotkania. Kontakty z sąsiadami i koleżeństwem nie są wystarczające, a oczekiwane byłoby wsparcie w formie zaangażowania animatora i organizacji specjalnie dedykowanych zajęć lub aktywności celem przeciwdziałania pozostawania w domu osób starszych. Zróżnicowanie działań może wpłynąć na szerszą aktywność osób starszych, która z kolei może mieć wpływ na opóźnianie skutków starzenia się.

OPINIE MIESZKAŃCÓW

emeryci ci najstarsi, niepełnosprawni, na najbardziej to niepełnosprawni ci mają najgorzej, (mężczyzna, niepełnosprawni)

ogólna liczba mieszkańców 9 309 osób, mieszkańców powyżej 60 r. z, którym należy pomóc jest 1 687 osób, w samej wiosce jest 727 osób, to jest bardzo dużo, to jest partia osób wyciszona, dla których nic się nie robiło, coś się zaczyna dziać, ale trudno jest namówić do jakiejś współpracy, działalności, to się wstydzą to się boją, brak jest takich animatorów, żeby się to pociągali, my się spotykamy klub seniora zapraszamy, organizowaliśmy różnego rodzaju imprezy, mały oddźwięk jest, mam nadzieję, że po takich spotkaniach może ktoś usłyszymy większy odzew będzie bardzo nam zależy (mężczyzna, seniorzy)

tu są ludzie, którzy jeszcze wszyscy chodzą na swoich nogach, więc ludzie nie mają problemów, bo do sklepów nie jest daleko, tych sklepów jest masę, tylko jest problem z gotóweczką (mężczyzna, seniorzy)

mieszkam wiele lat i jest dobrze mam tu sąsiadkę i tu mam sąsiadkę, nie jest tak tragicznie, wie pani więcej takich spotkań w klubie seniora, żebyśmy się więcej spotykali, i nie tylko śpiewanie, choć ja wiem, że to jest bardzo potrzebne dla wszystkich, tylko więcej takich spotkań więcej takich spotkań (kobieta, seniorzy)

tu jest masę emerytów, więc gmina powinna przynajmniej raz w miesiącu zamówić autobus i tych seniorów chociaż raz w miesiącu do teatru lub do kina zawieźć a tego tutaj nigdy nie było i nie ma, ci ludzie w domach siedzą po prostu (mężczyzna, seniorzy)

V.4 RYNEK PRACY

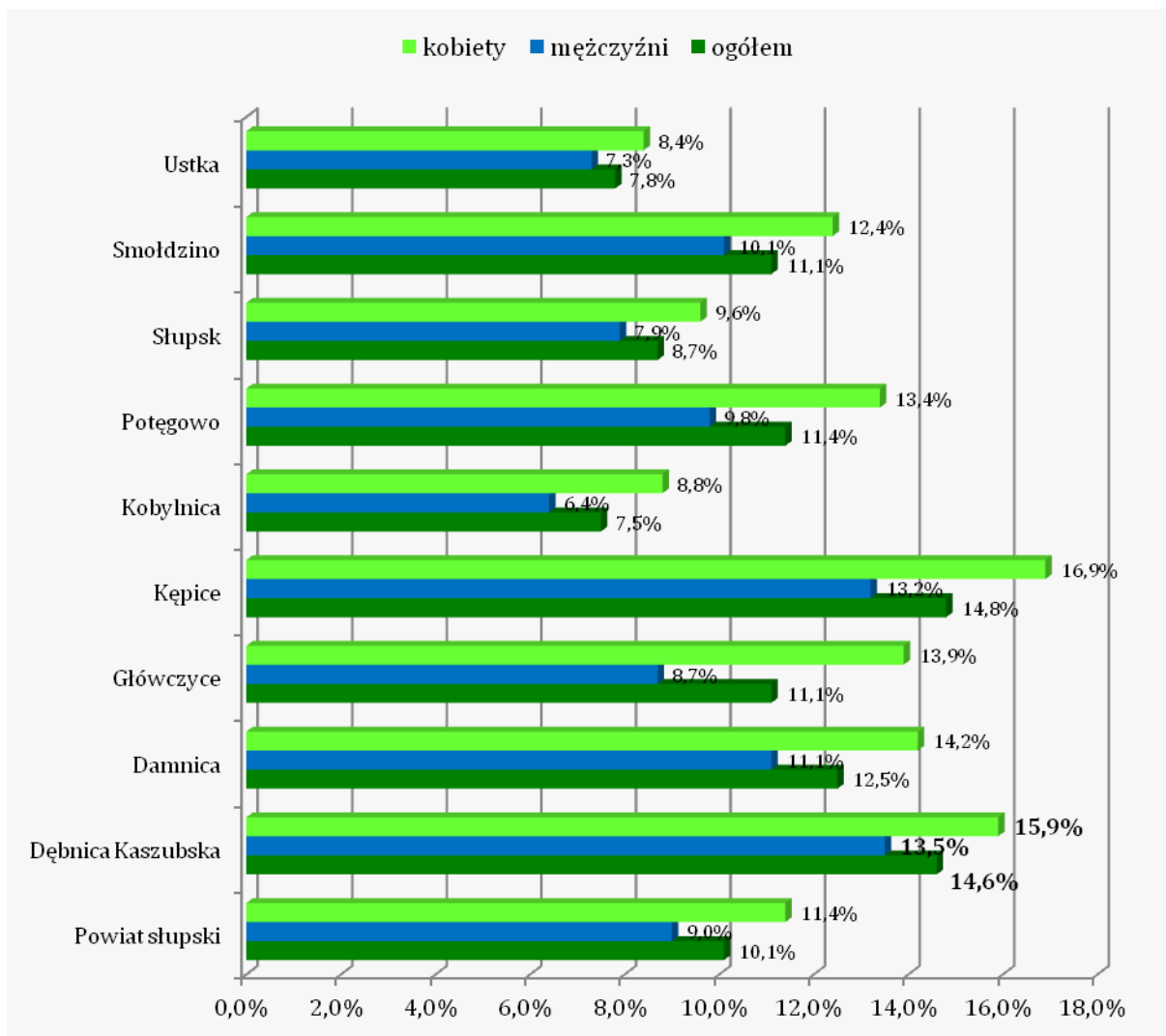
Analizując możliwości zatrudnienia na terenie Gminy warto przedstawić strukturę podmiotów gospodarczych działających na jej terenie. Na koniec 2015 roku w gminie działało 761 podmiotów wpisanych do rejestru REGON, które są w grupie małych i średnich przedsiębiorstw i zatrudniają do 249 pracowników (99,6% przedsiębiorstw zatrudniało maksymalnie 49 pracowników). 19 z nich były w sektorze publicznym. Wśród podmiotów 10,1% pracowało w ramach sektora rolniczego 27,6% w sektorze przemysłu i budownictwa, 62,3% w pozostałej działalności. W szczególności największy udział miały sekcje: G handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 20,1% przedsiębiorstw, F budownictwo – 16,2%, A rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 10,1% oraz C przetwórstwo przemysłowe – 9,7% przedsiębiorstw.

Na terenie gminy organizowane są prace społecznie użyteczne tj. prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku na skutek skierowania, organizowane przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej. Co roku prace wykonuje 10 osób.

V.4.1 Obszar problemowy: Bezrobocie

Bezrobocie czyli brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do pracy i poszukujących jej, stanowi problem społeczny niosącym konsekwencje dla osoby bezrobotnej, jak i jej otoczenia m.in. ograniczenie uczestnictwa w życiu społecznym, pogorszenie standardu życia, dyskomfort psychiczny, spadek samooceny, zwiększenie zjawisk niepożądanych np. alkoholizm, narkomania. Długotrwałe bezrobocie prowadzi do znacznego zubożenia rodziny, a co za tym idzie wykluczenia społecznego. Dostępne statystyki odnoszą się do bezrobocia rejestrowanego, nie ujmującego osób nieaktywnych zawodowo, które nie zgłaszają się do Powiatowego Urzędu Pracy. Bezrobocie, czyli brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do pracy i poszukujących jej, stanowi problem społeczny niosący poważne konsekwencje w życiu osoby pozostającej bez pracy, a są nimi m.in. ograniczenie uczestnictwa w życiu społecznym, pogorszenie standardu życia, dyskomfort psychiczny, spadek samooceny, zwiększenie zjawisk niepożądanych np. alkoholizm, narkomania.

Wykres nr 7. Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w gminach powiatu słupskiego na 31 grudnia 2014 roku na podstawie danych BDL GUS.

Stopa bezrobocia w Powiecie słupskim w końcu 2015 roku wynosiła 15,6%, podczas gdy w województwie pomorskim i w Polsce wynosiła ona odpowiednio 9,0% oraz 9,8%. Warto jednak zaznaczyć, iż w Powiecie od 2012 roku, tj. najwyższego poziomu stopy bezrobocia tj. 22,8%, obserwowano jej stały spadek. Dla porównania w Mieście Słupsku wskaźnik ten wyniósł zaledwie 7,9%. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie wyniósł 14,6% i był wyższy od wartości w powiecie 10,1%. W porównaniu do gmin w powiecie Dębница Kaszubska jest w jednej z gorszych sytuacji pod względem odsetka osób bezrobotnych.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Słupsku Kwidzynie w dniu 31 grudnia 2015 roku zarejestrowanych było 815 osób bezrobotnych z terenu Gminy Dębница Kaszubska. Liczba bezrobotnych w ciągu ostatnich dwóch lat zdecydowanie spadła z 1 032 do 815 osób tj. o 21,0%, co było zbieżne z polepszającą się sytuacją gospodarczą kraju.

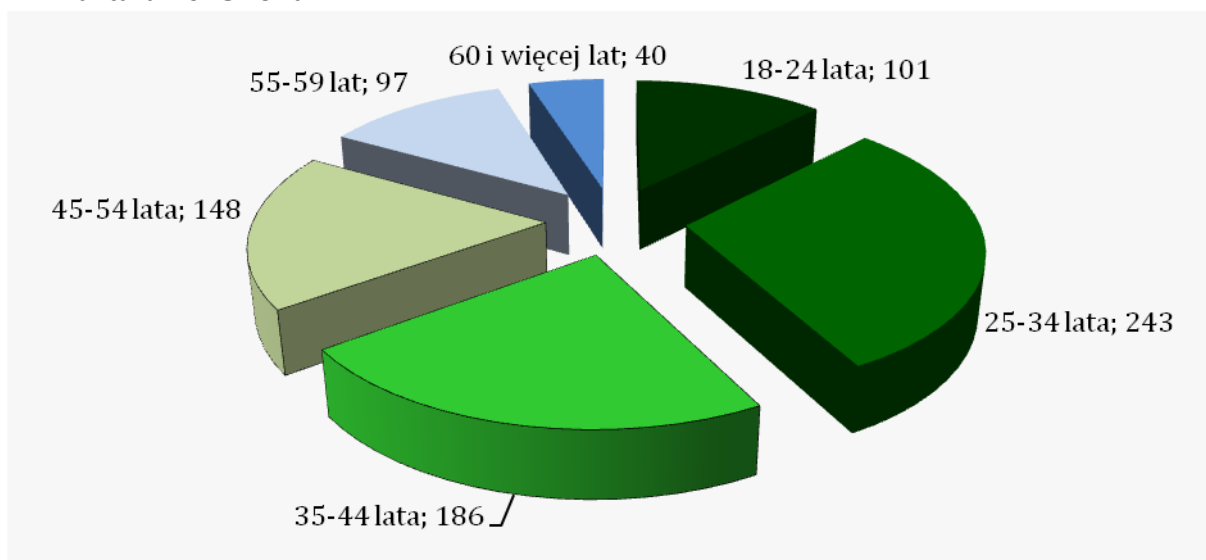
Wśród 815 osób zarejestrowanych w PUP na koniec roku było:

- 151 osób tj. 18,5% posiadało prawo do zasiłku,
- 738 osób tj. 90,6% to osoby poprzednio pracujące, w tym 18 osób było zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy,
- 77 osób tj. 9,4% to osoby dotychczas niepracujące,
- 477 osób tj. 58,2% było osobami długotrwale bezrobotnymi,
- 265 osób tj. 32,1% to osoby bez kwalifikacji zawodowych,
- 116 osób tj. 14,2% to osoby bez doświadczenia zawodowego,
- 52 osoby tj. 6,4% to osoby niepełnosprawne.

W Gminie stosunkowo mało osób bezrobotnych nie posiada doświadczenia zawodowego lub były osobami dotychczas niepracującymi.

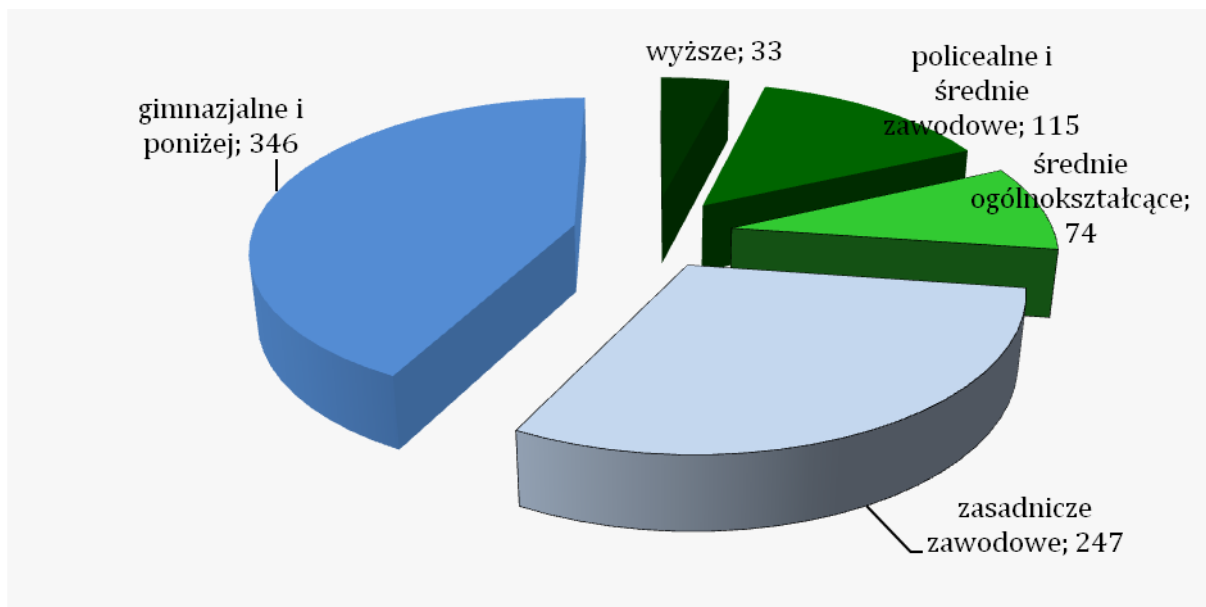
W ogólnej grupie osób bezrobotnych liczba kobiet i mężczyzn jest praktycznie równa. Analizując jednak grupy wiekowe wynika, iż w młodszych kategoriach wiekowych od 18 do 44 lat udział procentowy kobiet jest wyższy i wynosi między 56,5 a 62,4%. Wynika to niewątpliwie z macierzyństwa i wypełniania roli wychowawczej względem dzieci.

Wykres nr 8. Liczba osób bezrobotnych z gminy Dębница Kaszubska w poszczególnych kategoriach wiekowych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w końcu 4. kwartału 2015 roku.

Jak obrazuje Wykres nr 8 $\frac{2}{3}$ osób bezrobotnych było w wieku 18 – 44 lata. Osoby do 30. roku życia zarejestrowane w PUP są bezrobotnymi będącymi w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w Gminie Dębница Kaszubska stanowili 25,0% (204 osoby). Prawie połowa z nich (38,7%) było także osobami długotrwale bezrobotnymi.

Wykres nr 9. Liczba osób bezrobotnych z gminy Dębica Kaszubska według posiadanego wykształcenia zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w końcu 4. kwartału 2015 roku.

W strukturze wykształcenia osób bezrobotnych warto wskazać na wysoki procent osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (30,3%) oraz policealnym i średnim zawodowym (14,1%). Ponadto, aż 42,5% posiadało najwyżej wykształcenie gimnazjalne.

Dominującą grupą wśród osób bezrobotnych z terenu gminy stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, które stanowią około 60% zarejestrowanych osób bezrobotnych. Kwestia długotrwałego bezrobocia stanowi istotny problem społeczny, ponieważ osoby z tej grupy są w znacznym stopniu zagrożone marginalizacją społeczną z powodu długotrwałego pozostawania bez pracy. Im krótszy okres pozostawania bez pracy, tym bezrobotny ma większe szanse na znalezienie pracy niż osoba długotrwale poszukująca pracy. W ramach aktywizacji społeczno – zawodowej na terenie Gminy organizowane są prace społecznie użyteczne, które stanowią pierwszy etap aktywizacji, w którym osoby bezrobotne mają nabrać nawyku pracy poprzez stałe, ale niezbyt duże obciążenie obowiązkami. W kolejnych etapach aktywizacji zakres obowiązków i reintegracja społeczno – zawodowa jest dużo bardziej angażująca. Na terenie Gminy Dębica Kaszubska nie funkcjonują podmioty ekonomii społecznej, takie jak Klub Integracji Społecznej, Centrum Integracji Społecznej czy spółdzielnia socjalna, w których specyfika działania uwzględnia potrzeby osób najbardziej oddalonych od rynku pracy i pozwala na kolejny etap aktywizacji, w której wsparcie jest szersze i bardziej intensywne.

Problem bezrobocia poruszyły głównie osoby niepełnosprawne biorące udział w badaniu fokusowym. Wśród młodzieży tylko jedna osoba powiedziała, że jest osobą bezrobotną. Niepełnosprawni wskazywali na problem, jakim jest niska liczba miejsc pracy, w tym dla młodych, ale także podkreślali słabszy dostęp do prac interwencyjnych dla osób chorych. Pojawiła się także propozycja stworzenia zakładu pracy chronionej, który mógłby przynajmniej częściowo rozwiązać problem bezrobocia osób niepełnosprawnych.

OPINIE MIESZKAŃCÓW

o tych młodych tu chodzi najbardziej, ja bym proponował, żeby wójtowa tworzyła jak najwięcej miejsc pracy (kobieta, niepełnosprawni)

żeby przyjmowała do pracy na interwencyjne, tam trzeba wysłać podanie (mężczyzna, niepełnosprawni)

też wszystkich nie przyjmie ten co chory to mówi, że nie, byłem u wójtowej, mówi, że ma tyle miejsc (kobieta, niepełnosprawni)

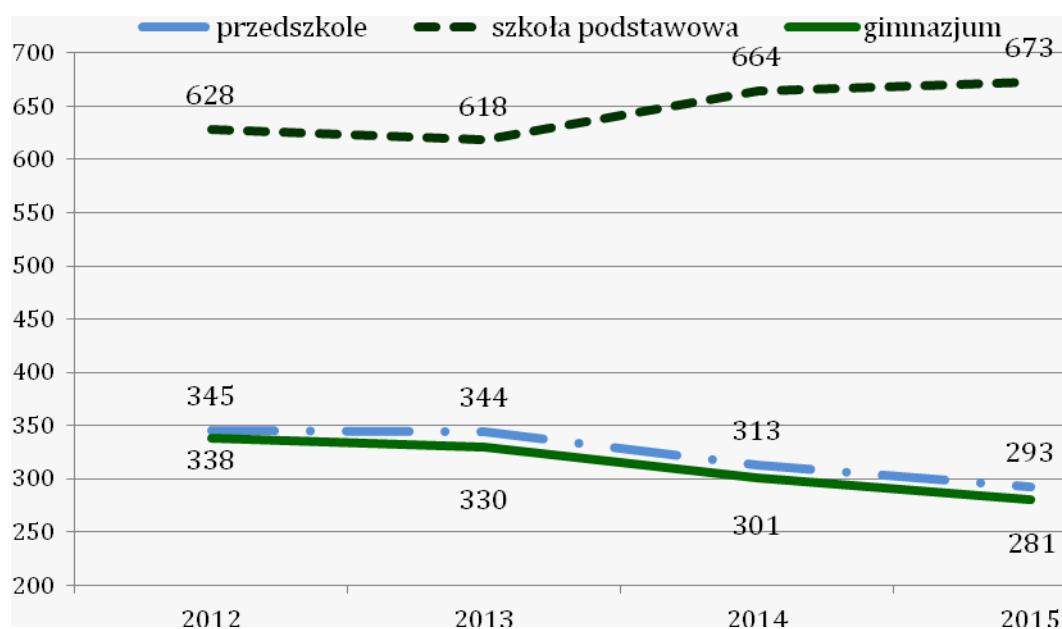
stworzyć zakład dla niepełnosprawnych, żeby pracowali niepełnosprawni to są kolosalne pieniądze, którzy dostaje firma to coś nowego to jest zakład chroniony, zakład pracy chronionej i to są kolosalne pieniądze (mężczyzna, niepełnosprawni)

V.5 OŚWIATA, KULTURA

Poziom wykształcenia mieszkańców ma wpływ na rozwój środowiska lokalnego i gospodarki. Dane dotyczące wykształcenia mieszkańców gminy zebrane zostały w Narodowym Spisie Powszechnym w 2002 roku (w Spisie w 2011 roku strukturę wykształcenia określono dla powiatu). Gmina Dębica Kaszubska charakteryzowała się niezbyt wysokim poziomem wykształcenia – 4,3% mieszkańców deklarowało posiadanie wykształcenia wyższego (województwo 11,2%), a 17,5% wykształcenie średnie i policealne (województwo 32,4%). Spis w 2011 roku pokazał poprawę poziomu wykształcenia wszystkich Polaków, choć nie przygotowano danych dla poziomu gmin. Mając jednak na uwadze dostęp do wielu form kształcenia, większej chęci do jego podwyższania wśród dorosłych osób oraz napływu nowych mieszkańców w ostatniej dekadzie można przypuszczać, iż wskaźniki dla gminy są korzystniejsze niż w 2002 roku.

Analizą objęty jest także obszar szkolnictwa w zakresie danych z funkcjonujących szkół i przedszkoli na terenie Gminy Dębница Kaszubska, którymi są: Niepubliczne Przedszkole w Niepogłędziu, Zespół Szkolno – Przedszkolny w Dębnicy Kaszubskiej, Szkoła Podstawowa w Gogolewie, Szkoła Podstawowa w Motarzynie, Społeczna Szkoła Podstawowa w Niepogłędziu, Gimnazjum w Dębnicy Kaszubskiej oraz Społeczne Gimnazjum w Niepogłędziu. W zakresie szkolnictwa policealnego młodzież ma możliwość korzystania z oferty pałcówek oświatowych mieszczących się w Słupsku.

Wykres nr 10. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w gminie Dębница Kaszubska w latach 2012 – 2015.

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż liczba uczniów szkół podstawowych korzystających ze świetlicy systematycznie wzrasta – ze 103 osób we wrześniu 2012 do 166 osób we wrześniu 2015 roku tj. wzrost o 61,2%. Uczniowie poza obwodem są również coraz liczniejszą grupą – wzrost o 60% z 80 do 128 osób.

W Gimnazjum im. Czesława Miłosza w Dębnicy Kaszubskiej działał Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w roku szkolnym 2015/2016. Doradztwo realizowane było przez doradcę edukacyjno – zawodowego, który m.in. diagnozował zapotrzebowanie uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz udzielał pomocy w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej poprzez: prowadzenie zajęć przygotowujących uczniów do świadomego planowania

kariery i podjęcia roli zawodowej oraz realizowanie działalności informacyjno-doradczej wśród uczniów i rodziców. W okresie od października 2015 roku do kwietnia 2016 roku zrealizowano 40 godzin dydaktycznych, z czego 70% w klasach trzecich. Wydaje się, że intensywne działania wspierające dalszą drogę zawodową można zacząć już w klasach niższych zapewniając młodzieży więcej czasu do namysłu.

Zadania z zakresu rozwoju kultury na terenie gminy realizowane są przez Gminny Ośrodek Kultury w Dębnicy Kaszubskiej. W ramach działań odbywają się koncerty, regularne zajęcia dla dzieci i młodzieży, podczas wakacji i ferii zimowych organizowane są zajęcia w GOK w Dębnicy Kaszubskiej oraz w funkcjonujących na terenie gminy czterech świetlicach. Proponowane zajęcia były różnego charakteru – oprócz typowych zabaw sportowo – rekreacyjnych dla dzieci, regularnie odbywały się festyny z programem przygotowanych dla starszych mieszkańców. GOK jest także miejscem spotkań organizacji pozarządowych. Z danych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych wynika, iż w latach 2012 – 2014 liczba ogólna liczba imprez spadła, w tym w ramach prelekcji, spotkań i wykładów, imprez turystycznych i sportowo – rekreacyjnych oraz dyskotek. Wzrosła jedynie liczba seansów filmowych.

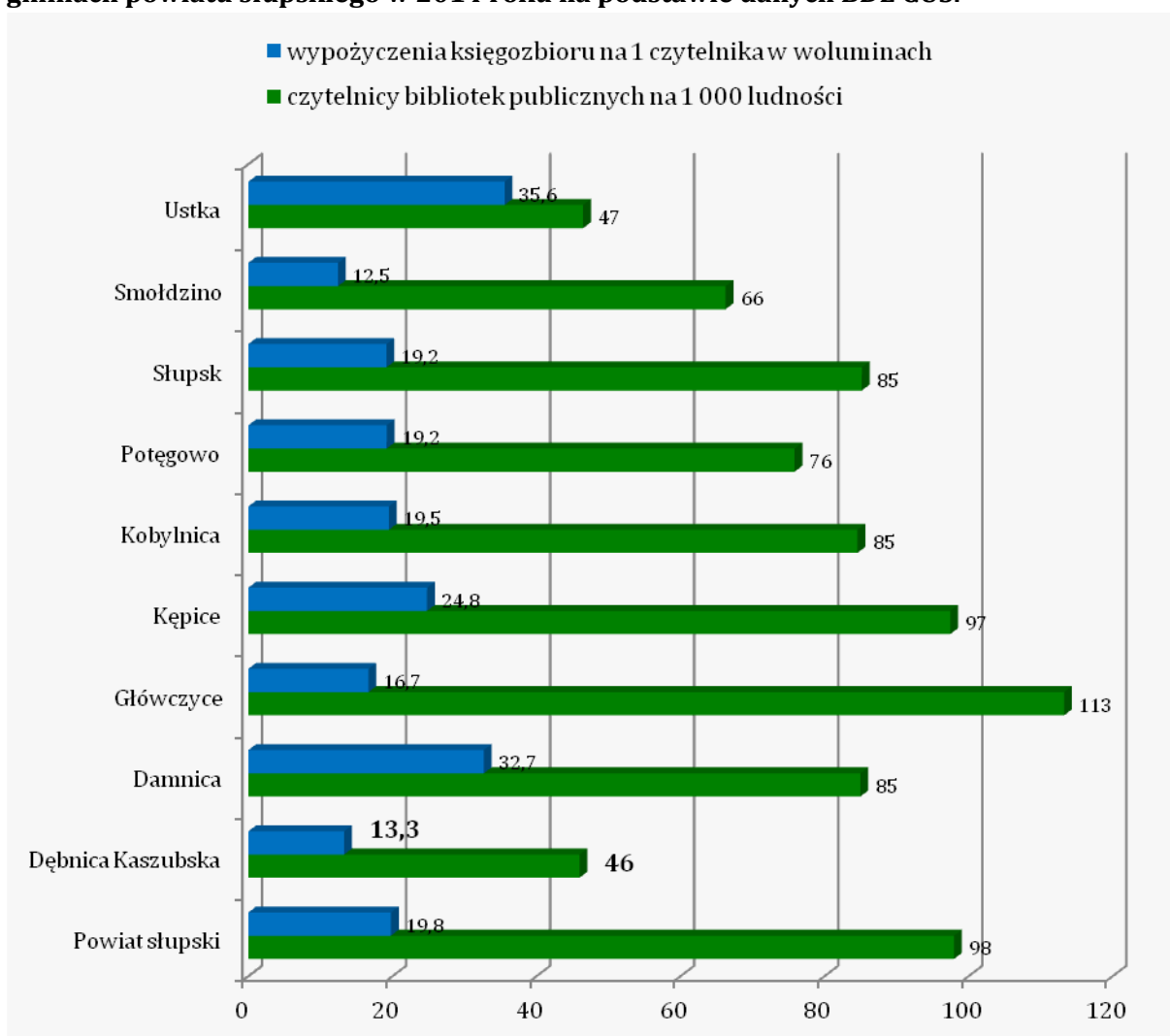
Tabela nr 1. Liczba organizowanych imprez przez Gminny Ośrodek Kultury w Dębnicy Kaszubskiej w latach 2012 – 2015 na podstawie danych BDL GUS.

Gminny Ośrodek Kultury	2012	2013	2014
liczba imprez ogółem, w tym:	78	53	53
seanse filmowe	3	3	8
wystawy	2	1	2
występy zespołów amatorskich	6	6	3
występy artystów i zespołów zawodowych	15	12	15
dyskoteki	10	6	6
prelekcje, spotkania, wykłady	8	5	3
imprezy turystyczne i sportowo – rekreacyjne	10	10	4
konkursy	5	6	6

Gmina jest organem prowadzącym Gminnej Biblioteki Publicznej w Dębnicy Kaszubskiej oraz Filii Gminnej Biblioteki Publicznej w Budowie, w których łącznie pracują dwie osoby. W 2014 roku księgozbiórze znajdowało się 9 842 woluminy. 454 czytelników wypożyczyło

wolumin na zewnątrz, co daje średnio około 13 książek w ciągu roku na jedną osobę. Porównując dane z 2012 rokiem to zarówno liczba czytelników, jak i liczba wypożyczeń zwiększyły się – wzrost z 342 czytelników o 32,7%, wzrost z 4 651 wzrost o 29,6%. Niemniej jednak wskaźniki dotyczące czytelnictwa są jednymi z najniższych w porównaniu do gmin powiatu słupskiego. Tylko 46 osób na 1 000 ludności jest czytelnikami bibliotek i jest to najniższy wynik – w powiecie słupskim wskaźnik wynosił 98 osób na 1 000 mieszkańców. Pod względem wypożyczeń tylko gmina Smołdzino zanotowała niższy wynik.

Wykres nr 11. Czytelnicy i wypożyczenia w Gminnej Bibliotece Publicznej i w innych gminach powiatu słupskiego w 2014 roku na podstawie danych BDL GUS.

Na wzrost czytelnictwa złożyły się następujące działania Biblioteki, m.in.: wzrost środków finansowych na zakup nowości bibliotecznych. Ponadto, dzięki dofinansowaniu z projektu „Tablety w Twojej bibliotece” umożliwiono czytelnikom korzystanie z nowoczesnego sprzętu, co

zwiększa dostęp mieszkańców do informacji, wiedzy, kultury i edukacji i może inspirować do wspólnego działania.

V.5.1 Obszar problemowy: Ograniczone możliwości rozwoju mieszkańców

Jednym z aspektów, który pojawił się podczas spotkań grup fokusowych był niewystarczający zasób zajęć dla młodzieży organizowany na terenie gminy. Temat pojawił się we wszystkich grupach, co ważne wnioski były zasadniczo zbieżne. Dostępna infrastruktura i pomieszczenia – stadiony i Gminny Ośrodek Kultury nie jest w pełni wykorzystywana. Wiele osób, w tym nawet młodzież wraca pamięcią do wspomnień z lat wcześniejszych, kiedy organizowano wiele zajęć – regularnie działającej drużyny sportowej, funkcjonujący basen czy szersza oferta zajęć w formie kół zainteresowań w GOK.

Co ciekawe przewija się kwestia braku miejsca dla młodzieży, w którym mogliby spędzić wspólnie czas poza domem. Obecnie takiej oferty nie ma, a młodzież znajduje sobie własne formy spędzania czasu wolnego, niekoniecznie akceptowane przez osoby starsze, ale również nie rozwijające żadnych zainteresowań. Wydaje się, że jest to najbardziej paląca potrzeba w Dębnicy Kaszubskiej. W opinii młodzieży najważniejsze jest zapewnienie miejsca do spędzania czasu oraz atrakcje podczas festynów – młodzież sama podjęła temat zakresu zwracając uwagę na zapewnienie atrakcji dzieciom, konkurencji sportowych innym grupom. Choć jak sami przyznają udział w tych konkurencjach nie byłby dla nich oczywisty.

Ze względu na fakt, iż niewielka liczba osób biorących udział w badaniu przybyła spoza Dębnicy Kaszubskiej trudno jest wyciągnąć jednoznaczne wnioski dla całej gminy.

OPINIE MIESZKAŃCÓW

fajnie było czas spędzić ze znajomymi a nie w domu (kobieta, młodzież)

zależy na ile by mi funduszy starczyło miałby pan 200 000 przede wszystkim bym to zagospodarował, ten budynek, kiedyś były kółka zainteresowań, teraz nie ma nic, jedyne zainteresowanie młodzież to jest tam koło jedynki te ławeczki wieczorem, kupi sobie tam czegoś tam i idzie sobie (mężczyzna, niepełnosprawni)

no chyba właśnie to miejsce (jest potrzebne) (mężczyzna, młodzież)

nie mają miejsca gdzie się spotkać, gdzie mogliby pogadać, pobawić się, kiedyś jeszcze było takie miejsce, raz w tygodniu ta młodzież mogła tam pójść, potańczyć poszaleć tam ten, teraz oni nie mają gdzie, więc chodzą po ulicach tam i z powrotem, szukają jakiegoś kąta gdzie mogliby posiedzieć (kobieta, seniorzy)

wszystko jest zrobione, nawet dzięki ten Unii jest ten stadion, ale po co jest ten stadion jak tam się nic nie dzieje, w gimnazjum wielka sala a tam nic się nie dzieje; ktoś rzucił pieniądze mamy te rzeczy ale nie ma osoby, która by to pociągnęła tu jest dramat (mężczyzna, niepełnosprawni)

potrzeba gospodarza, który by tym zarządzał, ta młodzież, kiedyś ja pamiętam jak ja byłem dzieckiem, znaczy już młodzieńcem grałem w drużynie, teraz może nie ma składu, nie ma organizacji, żeby zachęcić za to policja ma co robić, (mężczyzna, niepełnosprawni)

w Podolu Małym drużyna jest, choć nie wiemy, zabawy robią, sylwestra, są tam różne spotkania, dzieje się, na wigilii byliśmy, na zabawy to nam się nie chce (mężczyzna, niepełnosprawni)

pamiętam jak rodzice opowiadali mi że tu był basen i można było spędzać czas ze znajomymi (kobieta, młodzież)

tu się nic nie dzieje kiedyś tu przychodziliśmy (do GOK) (mężczyzna, niepełnosprawni)

żeby szkoły się włączyły na godzinie wychowawczej, spotkania, żeby dzieci wywierały presję na rodziców, odnośnie segregacji śmieci, to na pewno rodzic posłucha dziecka, a nie 'to ja będę jakiegoś tam urzędasza słuchał' (mężczyzna, seniorzy)

V.6 PROFILAKTYKA ZDROWIA, SPORT I REKREACJA

W zakresie podstawowej ochrony zdrowia, mieszkańcy gminy Dębica Kaszubska mają dostęp do jednej apteki i Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w Dębicy Kaszubskiej, Budowie i Borzęcinie świadczących usługi związane z ochroną zdrowia. Opiekę medyczną świadczy również Wojewódzki Szpital Specjalistyczny mieszczący się w Słupsku.

Utrzymanie w zdrowiu powiązane jest także w pewnym stopniu z nawykami w zakresie zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej czy nie uleganiu nałogom. Kształcenie nawyków powinno rozpocząć się od najmłodszych lat, by minimalizować skutki i zapobiegać jak najwcześniej chorobom cywilizacyjnym. W Gminie Dębica Kaszubska realizowane są pozalekcyjne zajęcia sportowe na boisku Orlik przez Animatorów Sportu.

Ważne jest także włączanie osób dorosłych w budowanie zdrowych nawyków, by w wiek starszy wchodzili już z wykształconymi nawykami.

Do zadań własnych gminy należą również zadania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej, sportu i rekreacji, a także krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci, młodzieży i seniorów.

Na terenie gminy Dębica Kaszubska znajdują się następujące obiekty sportowe:

- Kompleks Sportowy w Dębicy Kaszubskiej, w ramach którego działają Stadion Wielofunkcyjny oraz Moje Boisko – Orlik 2012,
- Hala Widowiskowo – Sportowa przy Gimnazjum im. Czesława Miłosza w Dębicy Kaszubskiej
- Boisko wielofunkcyjne w Niepogłędziu.

Dane Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego pokazują, iż spada liczba klubów sportowych na terenie gminy: 2010 – 4 kluby, 2014 – 1 klub, w konsekwencji spadła też znacznie liczba osób ćwiczących. Na uwagę zasługuje również spadek liczby trenerów, instruktorów sportowych oraz innych osób prowadzących zajęcia sportowe, których łącznie było dwoje w 2014 roku. Sam dostęp do infrastruktury może nie być wystarczający, by zachęcać mieszkańców do rekreacji bądź uprawiania sportu przez profesjonalną kadrę.

W zakresie rozwoju różnych dyscyplin sportu oraz stałego podnoszenia ich poziomu na terenie Gminy organizacje pozarządowe działające w zakresie zadań statutowych w tym obszarze ubiegają się w otwartych konkursach ofert o wsparcie swoich zadań w ramach współpracy gminy z sektorem pozarządowym. Wśród zadań są:

- organizacja rozgrywek piłki nożnej w kategoriach seniorów i juniorów z terenu gminy,
- organizacja zajęć i turniejów sportowych dla dzieci i młodzieży w ramach piłki nożnej, piłki ręcznej, piłki siatkowej, unihokeja, kometki, mini koszykówki dziewcząt i chłopców oraz mitingów lekkoatletycznych,
- organizacja zajęć rekreacyjnych z tenisa stołowego i tenisa ziemnego.

W zakresie kreowania pozytywnych wzorców wskazane zostaną punkty sprzedaży napojów alkoholowych. W gminie w ostatnim dniu grudnia 2014 roku znajdowało się 28 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz 1 punkt sprzedaży alkoholu do spożycia w miejscu sprzedaży. Ponadto, wydano 23 jednorazowe zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym 5 jednostkom Ochotniczej Straży Pożarnej.

Powołana Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest koordynatorem podejmowanych działań profilaktycznych. W Gminie Dębica Kaszubska w 2015 roku zrealizowano m.in.:

- programy profilaktyczne zgłoszone przez sołectwa i świetlice wiejskie,
- programy profilaktyczne zgłoszone przez Gminny Ośrodek Kultury,
- programy profilaktyczne i warsztaty w szkołach,
- spektakle z zakresu profilaktyki,
- zakup ulotek „Narkotyki – to mnie nie kręci”.

V.6.1 Obszar problemowy: Niepełnosprawność

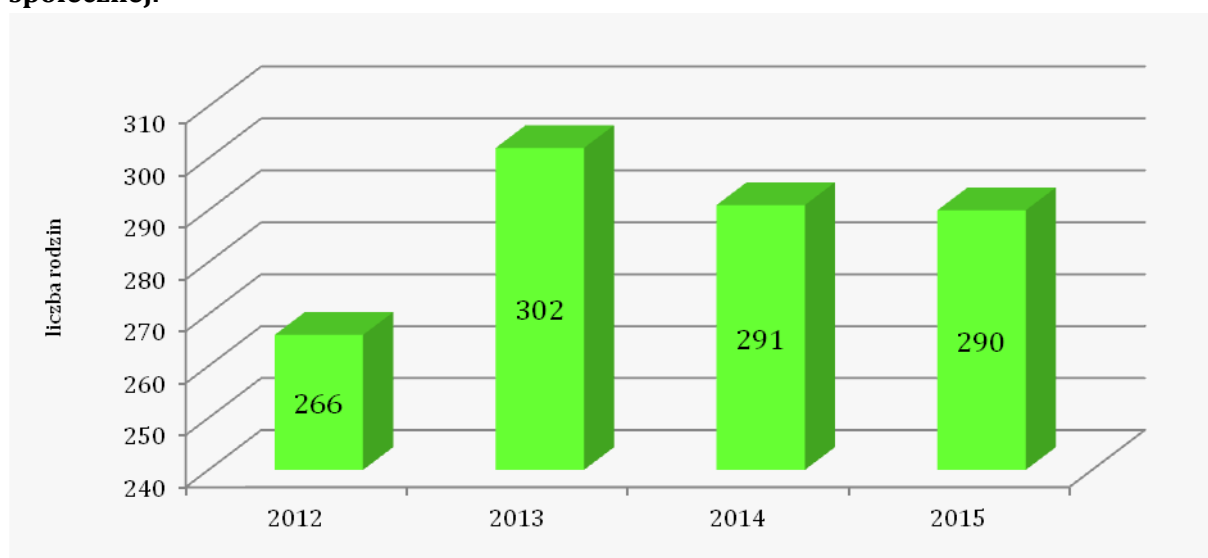
Osoby niepełnosprawne stanowią szczególną kategorię społeczną. W każdym społeczeństwie istnieje odsetek ludzi, którzy z powodu czynników dziedzicznych, wrodzonych, w wyniku chorób, wypadków albo nieprawidłowych warunków życia nie posiadają pełnej sprawności fizycznej czy psychicznej. Za niepełnosprawne uznać należy osoby, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia, znaczące ograniczenia możliwości wykonywania przez jednostkę podstawowych czynności życiowych, do których zalicza się: samoobsługę, przemieszczanie się, czynności manualne, orientację w otoczeniu, zdolności komunikowania się z innymi ludźmi oraz czynności związane z uczeniem się, wykonywaniem pracy, życiem rodzinnym czy prowadzeniem gospodarstwa domowego. Osoba niepełnosprawna zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych jest osobą, której niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o zakwalifikowaniu do jednego z trzech stopni niepełnosprawności tj. znacznego, umiarkowanego, lekkiego. Osoba niepełnosprawna może się także legitymować równoważnym orzeczeniem innych organów m.in. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i innych.

Obecność osoby niepełnosprawnej w gospodarstwie domowym zwiększa zagrożenie ubóstwem. Pogorszenie kondycji finansowej rodziny jest niezależne od sytuacji społeczno – zawodowej, miejsca zamieszkania, a wynika ze zwiększonych wydatków związanych z niepełnosprawnością,

ograniczenia dochodów czy ograniczenia aktywności zawodowej ze względu na sprawowanie opieki.

Dokładna liczba osób niepełnosprawnych w Gminie nie jest znana. Dane w tym zakresie zostały zebrane w Narodowym Spisie Powszechnym w 2002 roku, w Spisie w 2011 roku liczbę osób niepełnosprawnych określono od poziomu powiatu. W systemie pomocy społecznej rejestrowane są osoby najbardziej potrzebujące. Liczba rodzin korzystających z powodu występującej w rodzinie niepełnosprawności wynosiła w latach 2013 – 2015 około 300.

Wykres nr 12. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2012 – 2015 roku na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej.

Ponadto, sytuacja osób niepełnosprawnych na rynku pracy wymaga szczególnej uwagi instytucji rynku pracy oraz podjęcia kompleksowych działań na rzecz tej grupy. Czynnikiem, które mają istotny wpływ na poszukiwanie i zdobycie przez niepełnosprawnych zatrudnienia, są względnie niski poziom posiadanych kwalifikacji zawodowych i mała aktywność na rynku pracy oraz dodatkowo funkcjonujące społecznie stereotypy i uprzedzenia.

Uczestnik grupy fokusowej wskazał na własną grupę – osób niepełnosprawnych, która powinna być wsparta w pierwszej kolejności. Rodzic dorosłego dziecka niepełnosprawnego, oprócz sfery materialnej, podkreśla brak warsztatów terapii zajęciowej na terenie Gminy. W grupie osób niepełnosprawnych wskazywano też na zakład pracy chronionej, który mógłby wpłynąć na poprawę sytuacji życiowej osób z niepełnosprawnością, a chcących podjąć aktywność.

Starzejące się społeczeństwo skorelowane jest także z pojawiającą się niepełnosprawnością, częstszą potrzebą kontaktu z lekarzami różnych specjalności. Seniorzy byli grupą, która odczuła zmiany w organizacji ochrony zdrowia, w ramach której większość zadań realizowana jest w Słupsku. Pomimo informacji, iż nie leży to w kompetencjach gminy, seniorzy oczekują działań ze strony Gminy w kierunku poprawy sytuacji – zapewnienia dostępu do lekarzy, rehabilitacji w Dębnicy Kaszubskiej.

OPINIE MIESZKAŃCÓW

w pierwszej kolejności udogodnienie dla niepełnosprawnych, (mężczyzna, niepełnosprawni)

szczególnie trudno w sferze materialnej, syn ma 23 lata, jest niepełnosprawny od urodzenia, chciałby iść do pracy, nie pójdzie, chciałby iść na warsztaty terapii zajęciowej nie, od tego jest gmina żeby stworzyć ośrodek dla niepełnosprawnych u siebie (kobieta, seniorzy)

kiedyś w ośrodku była rehabilitacja, tam były różne sprawy oprócz rehabilitacji i jak objął ośrodek dr ... zlikwidował wszystko i teraz ci staruszkowie, no może nie wszyscy tacy ja biorę przykład z siebie na rehabilitacje czy coś trzeba jechać do Słupska a tu wszystko było na miejscu, mnie się żyje dobrze, mam emeryturę nie mam problemów z sąsiadami, tam pijacek jest to mi tam nie przeszkadza, oni krzywdy nie robią (mężczyzna, seniorzy)

rehabilitacja ale to chodzi o zabiegi i opiekę medyczną to nie kompetencja NFZ (kobieta, seniorzy)

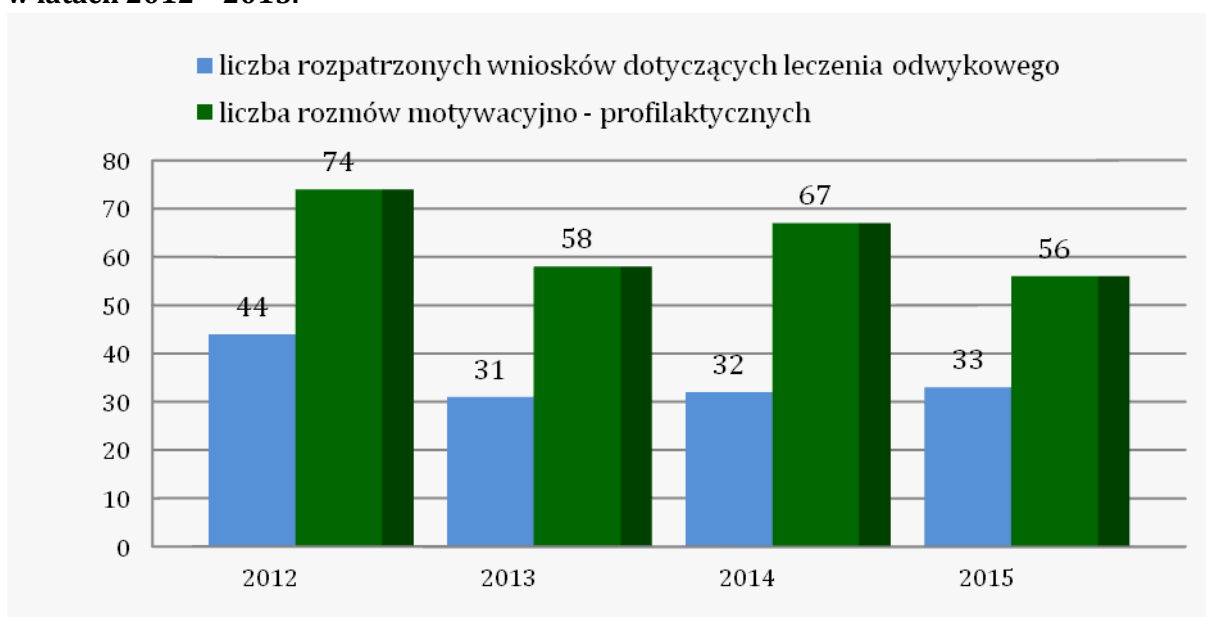
V.6.2 Obszar problemowy: Uzależnienia

Gmina Dębica Kaszubska realizowała Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.

Uzależnienie to stan psychiczny i fizyczny wynikający z interakcji między organizmem a substancją chemiczną, charakteryzujący się zmianami i innymi reakcjami tj. konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy w celu doświadczenia jej wpływu na psychikę lub uniknięcia objawów towarzyszących brakowi tej substancji. Każde uzależnienie prowadzi do koncentracji życia wokół czynnika uzależniającego, co prowadzi do zaniedbań w sferach emocjonalnej, społecznej, intelektualnej i fizycznej. Dlatego też stanowi tak istotny problem w strukturze rodziny i społeczności lokalnej.

Wśród uzależnień, najpowszechniejszym jest uzależnienie od alkoholu, który jest problemem społecznym. Alkoholizm to stale postępujące, przewlekłe schorzenie. Powoduje szereg groźnych dla zdrowia i życia powikłań. ma podłoże w czynnikach biologicznych, np. genetycznych, psychologicznych, socjalnych i środowiskowych. Najczęściej choroba opisywana jest w czterech fazach jej rozwoju – od stadium pierwszego przedalkoholowego, gdzie spożywanie alkoholu w towarzystwie przynosi rozluźnienie, ulgę w codziennych frustracjach czy stresie, do czwartej fazy przewlekłej, gdzie pojawiają się „ciągi picia” z występującym niepokojem, lękiem, nierzadko psychozą alkoholową, wyraźnym obniżeniem funkcjonowania, spadkiem sprawności intelektualnej i fizycznej. Wśród powikłań psychiatrycznych choroby alkoholowej znajdują się drgawki, majaczenie, zespoły urojeniowe, depresja, a nawet samobójstwo. Powikłania somatyczne dotyczą: uszkodzenia układu nerwowego, sercowo – naczyniowego, marskość wątroby i inne.

Wykres nr 13. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2012 – 2015.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje działania nakierowane na wsparcie osób uzależnionych, w tym kierowanie na leczenie. Tendencja spadkowa w zakresie liczby rozpatrzonych wniosków dotyczących leczenia odwykowego, jak i liczby rozmów motywacyjno – profilaktycznych może świadczyć o efektywności wcześniej podejmowanych działań w zakresie leczenia. Wydaje się, że najtrudniejsze sytuacje zostały rozwiązane, ponieważ

liczba osób, wobec których Komisja wystąpiła z wnioskiem do Sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego również spadła z 33 osób w 2012 roku do 17 osób w 2014 roku.

Ważnym zasobem w przeciwdziałaniu uzależnieniom jest prowadzony Punkt Konsultacyjno – Informacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin. Również tutaj liczba osób z problemem alkoholowym zmniejsza się. Trzeba jednakże podkreślić, że liczba osób uwikłanych w uzależnienie członka rodziny jest wyższa niż samych uzależnionych, co może pokazywać skalę oddziaływania na otoczenie osoby nadużywającej alkoholu.

Tabela nr 2. Działania Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego w latach 2012 – 2014 na podstawie sprawozdań PARPA-G1.

Działanie Punktu Konsultacyjno - Informacyjnego	2012	2013	2014
liczba osób z problemem alkoholowym	64	50	42
liczba porad	72	54	58
liczba dorosłych członków rodziny osoby z problemem alkoholowym	80	65	57
liczba porad	102	65	57

W opinii mieszkańców Gminy problem alkoholizmu został nazwany wprost tylko w grupie młodzieży. W pozostałych grupach wątek się przewijał, raczej jako tło.

OPINIE MIESZKAŃCÓW

Jakie są problemy w gminie?

alkoholizm (mężczyzna, młodzież)

wszędzie i pod Daglezją i pod Jedynką jest wysyp marginesu (mężczyzna, młodzież)

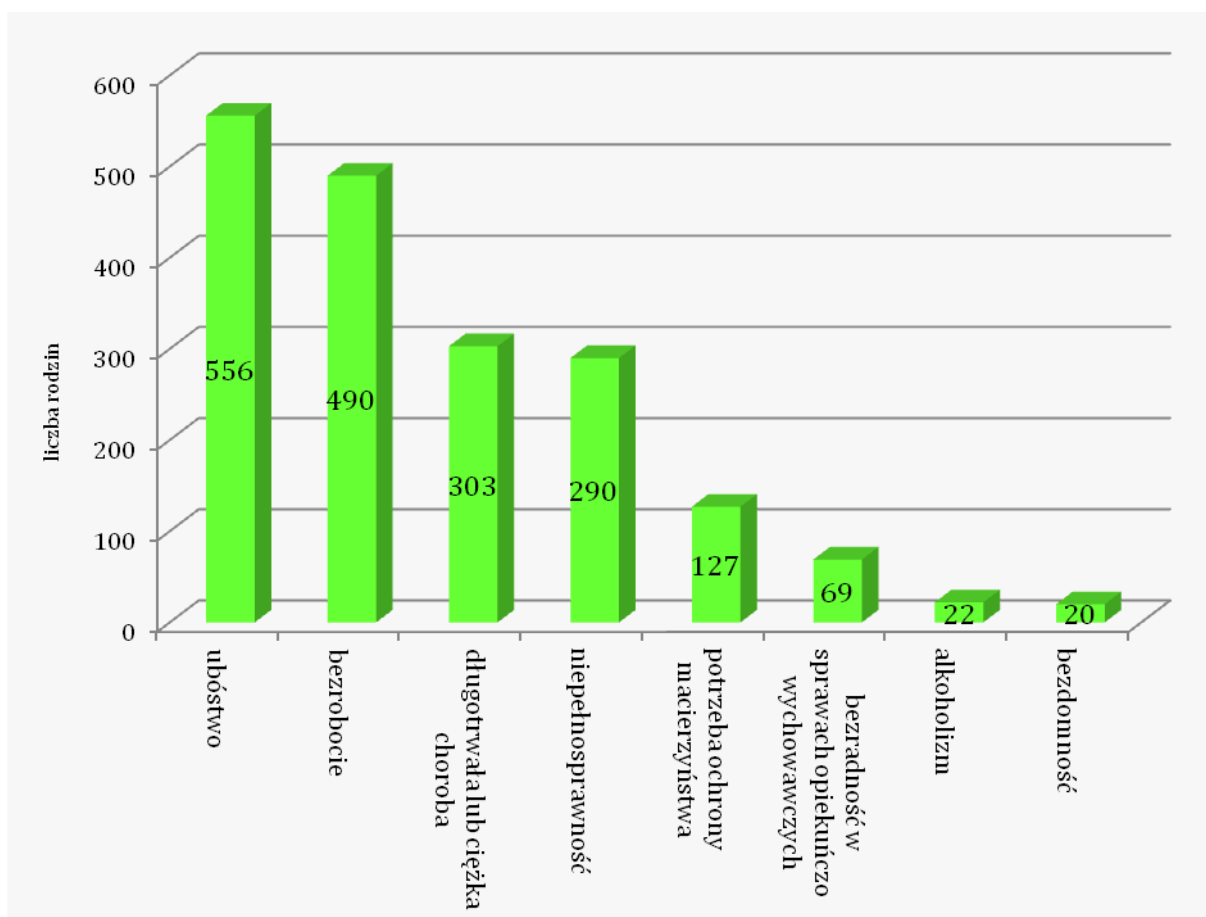
V.7 POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ona osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Na terenie gminy działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizujący wszystkie zadania, do których jest zobowiązany zgodnie z ustawą o pomocy społecznej i innymi.

W 2015 roku objęto pomocą społeczną 729 rodzin, w których żyło 1 806 osób (18,4% ludności Gminy). W strukturze rodzin 38,1% to rodziny z dziećmi, 15,4% to rodziny emerytów i rencistów. Ze świadczeń skorzystały 723 rodziny, a ich liczba spadła od 2013, w którym wyniosła 769. Było to najprawdopodobniej spowodowane polepszającą się sytuacją gospodarczą kraju. Warto zaznaczyć, że tendencja spadkowa utrzymała się pomimo podwyższenia ustawowego kryterium dochodowego pomocy społecznej od 1 października 2015 roku tj. dla osoby samotnie gospodarującej z 542 zł na 634 zł (wzrost o 17%), dla osoby w rodzinie z 456 zł na 514 zł (wzrost o 12,7%).

Pomoc społeczna przyznawana jest z powodów wymienionych w ustawie o pomocy społecznej. Każda z rodzin korzysta z pomocy społecznej w całym roku z kilku powodów swojej trudnej sytuacji życiowej. Dominującymi od lat przyczynami przyznania pomocy są ubóstwo oraz bezrobocie, jednak ich rozkład był odmienny. W latach 2012 – 2015 liczba rodzin korzystających z tytułu ubóstwa wzrastała – z 480 do 556, podczas gdy liczba rodzin z problemem bezrobocia spadała (ze wzrostem w 2013 roku) – z 511 do 490. Tendencja wzrostowa dotyczyła także liczby rodzin korzystających z powodu występowania problemu długotrwałej lub ciężkiej choroby w rodzinie – z 271 do 303 rodzin. Podobna częstotliwość tj. 290 rodzin dotyczyła niepełnosprawności jako problemu rodzinie. Na uwagę zasługuje fakt zmniejszania się liczby rodzin korzystających ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa – o 6,6% do 127 rodzin oraz z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych – aż o 40,0% do 69 rodzin w latach 2012 – 2015.

Wykres nr 14. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie Dębica Kaszubska w 2015 roku na podstawie sprawozdania MPiPS-03.

Łącznie w 2015 roku 1 105 osobom (z 723 rodzin) przyznano świadczenia w ramach zadań własnych i zleconych bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania, tj. 11,3% ludności zamieszkującej w Gminie Dębica Kaszubska. W ramach pomocy społecznej przyznawane były świadczenia pieniężne i niepieniężne. Prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje osobom spełniającym kryterium dochodowe oraz występuje, oprócz ubóstwa, przynajmniej jeden powód przyznania pomocy. Ze świadczeń pieniężnych w 2015 roku skorzystało 618 rodzin tj. 85,5% (796 osób). W roku poprzednim wskaźnik ten wyniósł 76,1% ze względu na obowiązywanie niższego kryterium dochodowego. Świadczeniami niepieniężnymi są m.in. pobyt w domu pomocy społecznej, zapewnienie usług opiekuńczych, schronienia, posiłku. Zarówno liczba osób i rodzin, którym przyznano świadczenia niepieniężne systematycznie spadała w latach 2012 – 2015. W 2015 roku skorzystało 300 rodzin tj. 41,5% (504 osoby).

Świadczeniami pieniężnymi są: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy. Liczba osób pobierających zasiłek stały, finansowany z budżetu administracji rządowej, była ustabilizowana w ostatnich trzech latach. Zasiłek okresowy, dotowany z budżetu,

przyznany został 402 osobom z łączną kwotą świadczeń 947 483 zł w 2015 roku, co wskazuje na znaczny wzrost w porównaniu do 2012 roku, kiedy z tego świadczenia skorzystały 262 osoby na kwotę 432 964 zł. Podkreślić trzeba fakt, iż równolegle spadła liczba osób korzystających z zasiłku celowego, który jest w całości finansowany z budżetu gminy z 604 osób w 2012 roku do 488 osób w 2015 roku (z kwotą 399 932 zł).

Coraz mniej osób i dzieci korzystało z pomocy w formie posiłku – spadek z 520 do 433 osób, w tym dzieci z 483 do 404 dzieci w latach 2012 – 2015. Wzrosła jednakże liczba dzieci, którym udzielono pomocy w formie posiłku nie wymagającej przeprowadzenia wywiadu środowiskowego – z 24 osób na kwotę 6 211 zł w 2012 roku do 58 dzieci na kwotę 16 592 zł w 2015 roku. Rada Gminy Dębica Kaszubska przyjęła uchwałą program osłonowy „Pomoc Gminy Dębica Kaszubska w zakresie dożywiania na lata 2014 – 2020”.

Tabela nr 3. Przyznane stypendia i zasiłki szkolne w Gminie Dębica Kaszubska w latach 2012 – 2016.

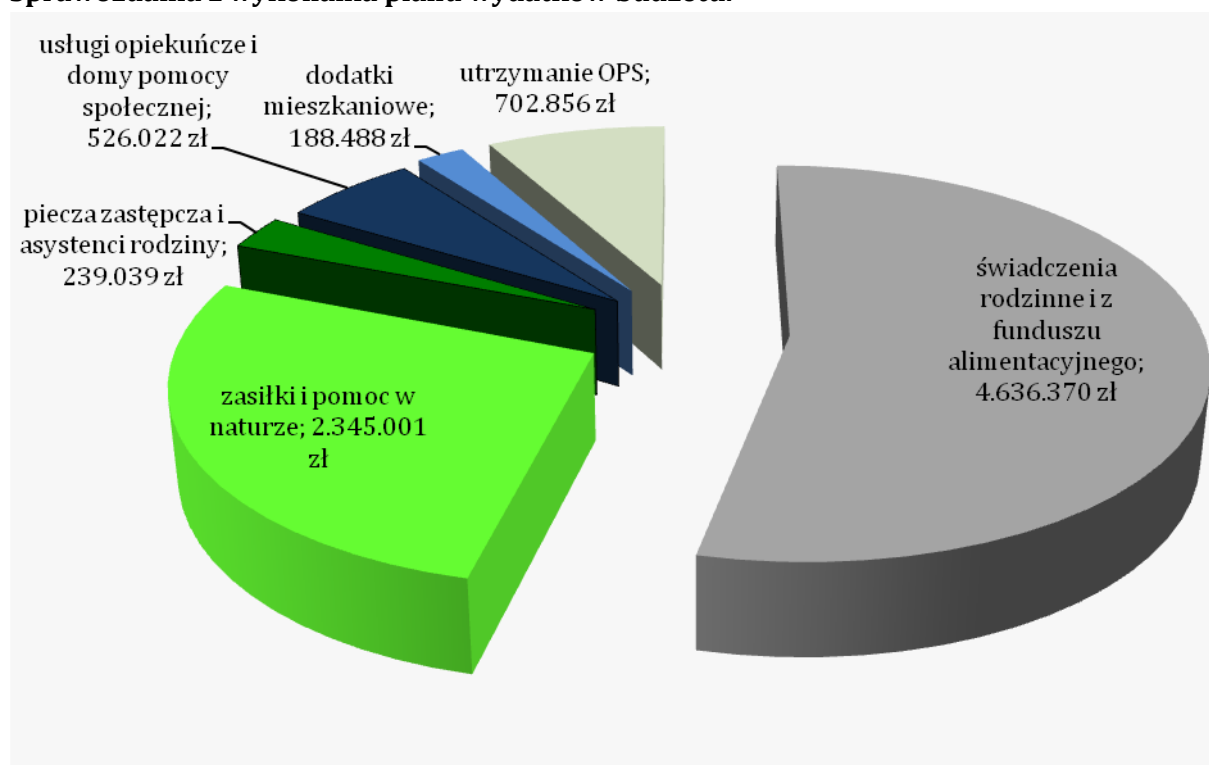
stypendia i zasiłki szkolne	rok szkolny			
	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
liczba decyzji przyznających stypendia szkolne, w tym:	391	350	316	331
szkoła podstawowa	219	199	193	199
gimnazjum	100	80	60	70
szkoła ponadgimnazjalna	72	71	63	62
liczba decyzji przyznających zasiłki szkolne	6	1	3	4

Na podstawie Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Dębica Kaszubska (przyjętego uchwałą Nr XXXII/226/2013 RGDK) stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe. Z kolei zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego. W związku z uwarunkowaniem przyznania tej formy pomocy z ustawowym kryterium pomocy społecznej w latach szkolnych 2012/2013 – 2014/2015 ich liczba systematycznie spadała, jednak w momencie podwyższenia kryterium liczba decyzji wzrosła o 4,7% do liczby 331.

Dla osób niesamodzielnych, wymagających pomocy w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych zapewniane są usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Ta forma w latach 2012 – 2015 dotyczyła rosnącej liczby osób – wzrost o 66,7% z 33 do 55 osób w całym roku, a kwota świadczeń wzrosła o 71,5% z 132 822 zł do 227 756 zł. Dla osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy np. w formie usług opiekuńczych, przysługuje **prawo do pobytu w domu pomocy społecznej**. Jest on ostatecznością, po wyczerpaniu wszystkich form pomocy środowiskowej. Choć liczba osób umieszczonych nie przekraczała 9 w całym roku, to jednak kwota świadczeń dość szybko wzrasta (2012 – 173 204 zł; 2015 – 256 650 zł), co wynika także ze wzrostu średniej wartości jednego świadczenia (2012 – 2037 zł; 2013 – 2 306 zł; 2014 – 2 444 zł; 2015 – 2 516 zł). Na terenie Gminy Dębница Kaszubska **nie działa dzienny dom pobytu**, który mógłby wspierać osoby potrzebujące, ale przebywające we własnym domu.

Na terenie Gminy Dębница Kaszubska **nie działa środowiskowy dom samopomocy, warsztaty terapii zajęciowej**, które są placówkami przeznaczonymi dla osób niepełnosprawnych.

Wykres nr 15. Wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębнице Kaszubskiej w zakresie pomocy społecznej w 2015 roku bez względu na źródło finansowania na podstawie Sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetu.

W ogólnych wydatkach Ośrodka w zakresie pomocy społecznej ponad połowę stanowią wydatki na świadczenia rodzinne, składki z tego tytułu oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego w większości finansowane z budżetu państwa. Zasiłki, czyli pomoc pieniężna oraz pokrycie kosztów zapewnienia schronienia osobom bezdomnym to ¼ budżetu. Choć usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej z kwotą 526 022 zł stanowiło zaledwie 6,1% budżetu, to trzeba wskazać, że są to kategorie charakteryzujące się szybkim wzrostem (w porównaniu do 2014 roku +16,9%).

W pomocy społecznej kluczowym jest prowadzenie **pracy socjalnej**, która jest działalnością zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Rodziny mogą z niej korzystać bez względu na uzyskiwany dochód. W 2015 rok pracą socjalną objęto 159 rodzin (388 osób w rodzinach), w tym 6 rodzin (8 osób w rodzinach) objęto wyłącznie pracą socjalną. Choć pracą socjalną objęto 84,8% rodzin więcej niż w roku poprzednim, to trzeba wskazać, że jest to powrót do liczby rodzin objętych w 2012 roku (161 rodzin).

Jednym z narzędzi stosowanym w pracy socjalnej, a podwyższającym efektywność realizowanej pomocy, jest kontrakt socjalny, który jest pisemną umową zawartą pomiędzy osobą ubiegającą się o pomoc a pracownikiem socjalnym określającą uprawnienia i zobowiązania stron zmierzające do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej danej osoby lub rodziny. W latach 2014 – 2015 nie zawarto żadnego kontraktu. W latach wcześniejszych zawierano kontrakty w związku z realizowaniem projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach EFS, Priorytet VII: Promocja integracji społecznej, Działanie: 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej.

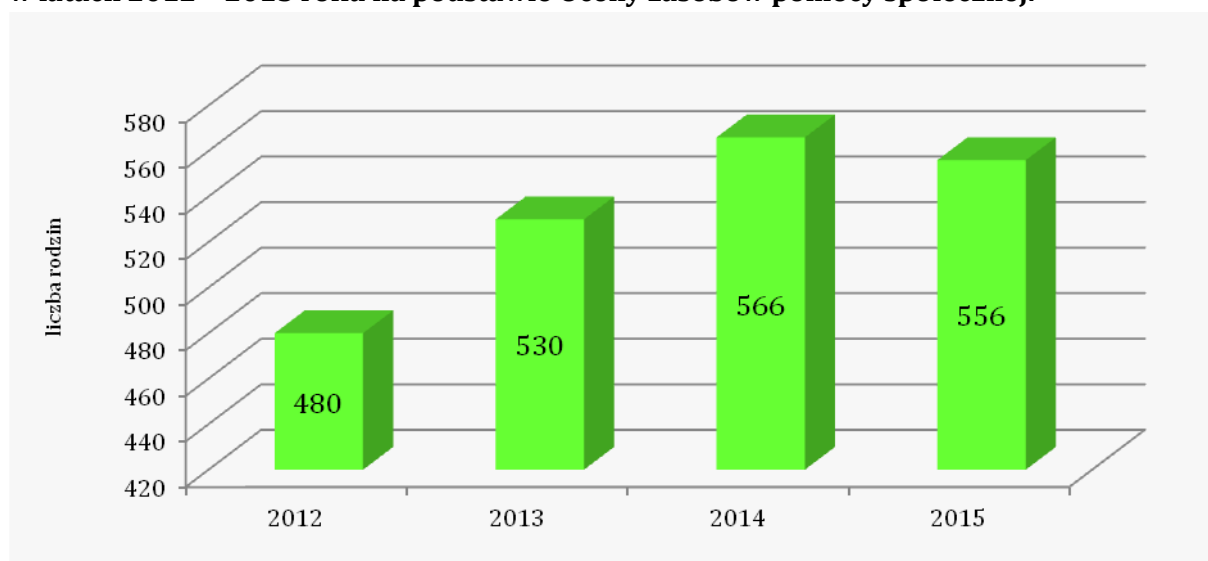
Elementem dopełniającym pracę z rodziną jest **poradnictwo specjalistyczne** dla osób i rodzin, które miały trudności lub wykazywały potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. W latach 2012 – 2014 liczba rodzin korzystających nie przekroczyła 40, podczas gdy w 2015 roku podwoiła się liczba rodzin, którym udzielono wsparcia psychologicznego dzięki zapewnieniu stałego dostępu do tej formy pomocy w Ośrodku Pomocy Społecznej w Dębicy Kaszubskiej.

V.7.1 Obszar problemowy: Ubóstwo

Ubóstwo jest stanem, w którym jednostce lub grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, którymi są: wyżywienie, ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wyżywienia, uczestnictwo w kulturze. Ubóstwo jest zjawiskiem wielowymiarowym i złożonym. Ubóstwo w ustawie o pomocy społecznej definiowane jest poprzez nieprzekroczenie ustawowego kryterium dochodowego przez osobę lub rodzinę ustalonego na poziomie minimum socjalnego. W opracowaniach Głównego Urzędu Statystycznego wskazuje się, że czynnikiem decydującym o sytuacji materialnej jednostki i jej rodziny, jest miejsce zajmowane na rynku pracy. Osoby bezrobotne i ich rodziny, osoby wykonujące nisko płatną pracę, z niskim poziomem wykształcenia pracujących na stanowiskach robotniczych są szczególnie zagrożone ubóstwem. Kolejnymi przyczynami ubóstwa jest wielodzietność, samotne rodzicielstwo, niepełnosprawność, uzależnienie.

Problem ubóstwa prowadzi do wielu niekorzystnych sytuacji, uniemożliwia samorealizację i zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych. Ma wpływ na sferę psychiczną powodując stany depresyjne, wzrost zachorowań, uczucie rezygnacji i niezadowolenia, frustrację, która może być źródłem zachowań agresywnych. Działania nakierowane na ochronę i polepszenie warunków życia osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych, w tym tworzenie warunków do umożliwiających aktywne uczestnictwo w życiu społecznym muszą uwzględniać tę podstawową barierę.

Wykres nr 16. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w latach 2012 – 2015 roku na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej.

Pomimo że z badania budżetów gospodarstw domowych prowadzonych przez Główny Urząd Statystycznych wynika, że w 2014 roku w stosunku do roku 2013 nastąpiła poprawa przeciętnej sytuacji materialnej gospodarstw domowych, to w Gminie Dębica Kaszubska liczba rodzin korzystających z tego powodu wzrastała. W 2015 roku zanotowano minimalny, bo 1,8% spadek.

V.7.2 Obszar problemowy: Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

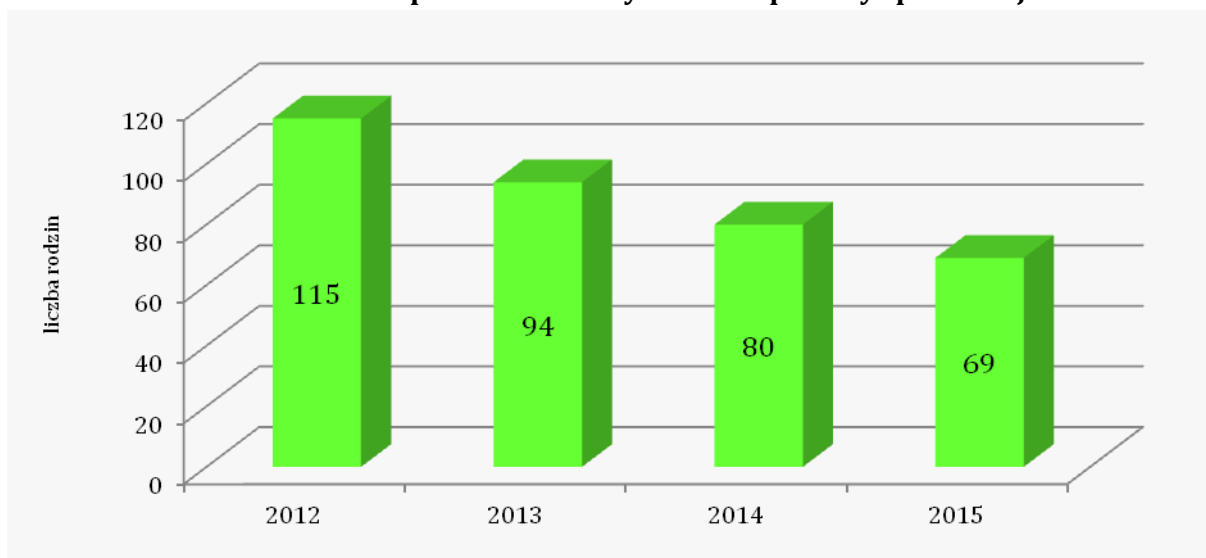
Rodzina jest podstawowym środowiskiem życia – dla dzieci to miejsce zdobywania pierwszych doświadczeń, uczenia się norm społecznych, nabywania umiejętności współżycia społecznego. W rodzinach z problemem bezradności rodzicom brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowywania napięć powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa. Przyczyn tej sytuacji można szukać w braku posiadania właściwych wzorców. Bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego wynika z kolei z braku umiejętności zapewnienia sobie podstawowych potrzeb rozporządzając dostępnymi dobrami. Rodzina dysfunkcyjna nie spełnia podstawowych zadań m.in. nie zaspokaja potrzeb materialnych, duchowych, nie zaspokaja potrzeb psychicznych czy warunków realizacji podstawowego obowiązku szkolnego i innych. Wśród skutków wykluczenia społecznego rodzin dysfunkcyjnych znajdują się: trudności dzieci w nauce, nieumiejętne wykorzystanie czasu wolnego, rozluźnienie więzi rodzinnych, brak samoakceptacji, brak motywacji do samorozwoju, problemy zdrowotne, izolacja, zanik ambicji, trudności wychowawcze.

W Gminie Dębica Kaszubska w latach 2012 – 2015 nastąpił zasadniczy spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezradności ze 115 do 69 tj. o 40,0%.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która weszła w życie od 1 stycznia 2012 roku wzmocniła możliwości wspierania rodziny m.in. poprzez wprowadzenie **asystenta rodziny**. Do jego zadań należy m.in.: udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, pomoc w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych, wspieranie w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej, podejmowanie działań w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.

W Gminie Dębica Kaszubska działanie asystenta (od 2015 roku dwóch asystentów) wpłynęło na zmniejszenie liczby rodzin objętych pomocą z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Dzięki indywidualnej pracy z rodziną udało się poprzez stosowanie szerokiego wachlarza działań doprowadzić do wzrostu poziomu motywacji klientów do podjęcia działań na rzecz polepszenia własnej sytuacji życiowej. Zwiększenie liczby asystentów rodziny pozwoliło na zwiększenie liczby objętych rodzin tym rodzajem wsparcia – kolejno 13, 20, 22, 27 w latach 2012 – 2015. Na terenie Gminy **nie jest prowadzona placówka wsparcia dziennego**, w której oprócz zapewnienia opieki, wychowania, zajęć w czasie wolnym, może być dostępne wsparcie specjalistyczne dostosowane do potrzeb dzieci i młodzieży.

Wykres nr 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w latach 2012 – 2015 roku na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej.

W przypadku zagrożenia życia lub zdrowia, dzieci z rodzin niewydolnych **umieszczane są w pieczy zastępczej** tj. placówce opiekuńczo – wychowawczej lub rodzinie zastępczej. Zgodnie z ustawą wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej gmina ponosi 10% wydatków na opiekę i wychowanie dzieci w pieczy zastępczej, w kolejnym roku procent wzrasta do 30% i następnie do 50%. Gmina Dębica Kaszubska ponosiła odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej – w 2015 roku 167 897 zł, 37 dzieci.

V.7.3 Obszar problemowy: Przemoc w rodzinie

W Gminie Dębica Kaszubska realizowany jest Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2014 – 2016. Przemoc w rodzinie definiowana jest jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób w rodzinie, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Może ona przyjmować różne formy: przemocy fizycznej (m.in. bicie, kopanie, szturchanie), psychicznej (m.in. wyzywanie, obrażanie), ekonomicznej (pozbawianie lub ograniczanie środków finansowych), seksualnej (wymuszanie niechcianych zachowań) oraz zaniedbanie (brak lub niewystarczająca opieka nad osobami zależnymi). Stosowanie przemocy jest przestępstwem i jest ścigana z art. 207 Kodeksu karnego.

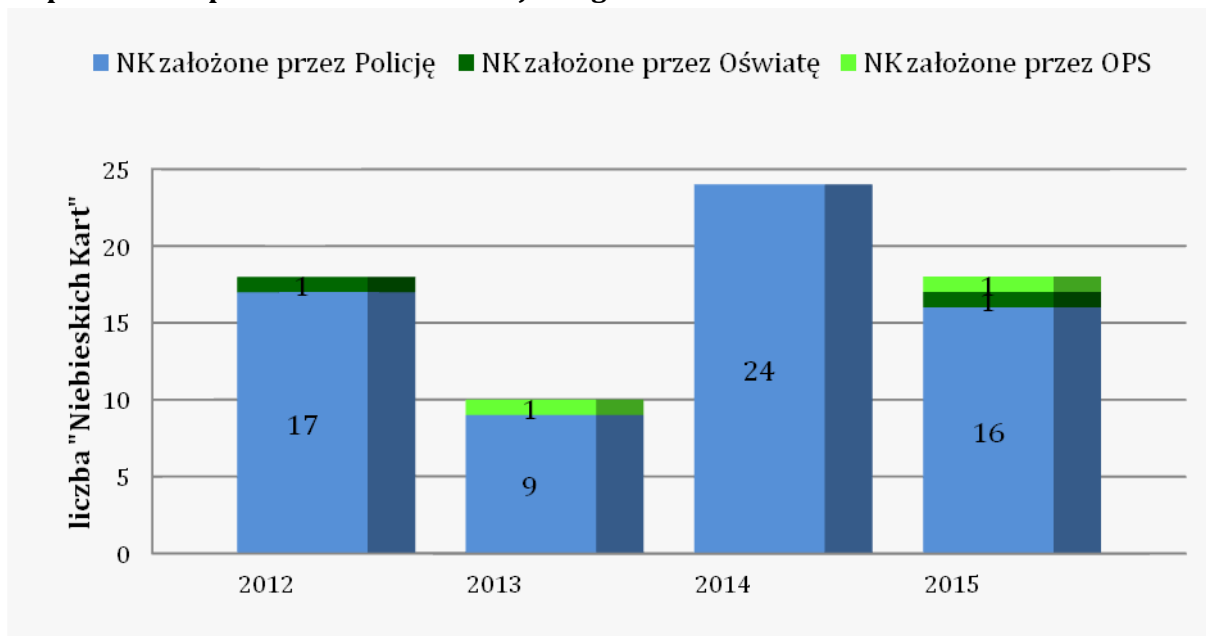
Przemoc w rodzinie ze względu na swój charakter jest problemem, który jest trudny do zdiagnozowania, a jej konsekwencje są długotrwałe i pozostawiają trwały ślad w psychice człowieka. Występowanie przemocy nie jest ograniczone do jednej grupy społecznej, więc edukacja o niej musi dotyczyć wszystkich mieszkańców – zarówno osób dotkniętych przemocą, stosujących przemoc oraz, co kluczowe, świadków przemocy. W związku z występowaniem przemocy ukrytej, nie ujętej w statystykach ze względu na brak widocznych i zgłoszonych objawów, nie jest możliwe przedstawienie rzeczywistej wielkości problemu przemocy w rodzinie.

Na rzecz przeciwdziałania przemocy powołano Zespół Interdyscyplinarny, w skład którego weszli specjaliści z różnych obszarów. W ramach powołanych grup roboczych specjaliści współpracowali w celu zdiagnozowania problemu i opracowania planu pracy z rodziną.

W przypadku podejrzenia, iż wobec osoby jest stosowana przemoc, wszczynana jest procedura „Niebieskie Karty”. Procedury „Niebieska Karty” zakładane są praktycznie wyłącznie przez przedstawicieli Policji, choć takie uprawnienia mają także przedstawiciele pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia. W grupach roboczych biorą udział specjaliści służb niezbędnych do rozwiązania problemów danej rodziny. Łącznie w latach 2012 – 2015 odbyło się 120 posiedzeń grup roboczych, odpowiednio do zakresu problemu. Praca w grupach roboczych nastawiona była przede wszystkim na zapewnieniu bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy – w wymienionych latach 3 osoby zostały interwencyjnie umieszczone w Domu Interwencji

Kryzysowej w Słupsku, 1 dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Wykres nr 18. Liczba procedur „Niebieskie Karty” założonych w latach 2012 – 2015 roku na podstawie Sprawozdania z realizacji Programu.

W Gminie jest zapewniony dostęp do specjalistycznego poradnictwa w Punkcie Konsultacyjno – Informacyjnym, gdzie ze wsparcia korzystały zarówno osoby stosujące, jak i doznające przemocy.

Tabela nr 4. Działania Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego w latach 2012 – 2014 na podstawie sprawozdań PARPA-G1.

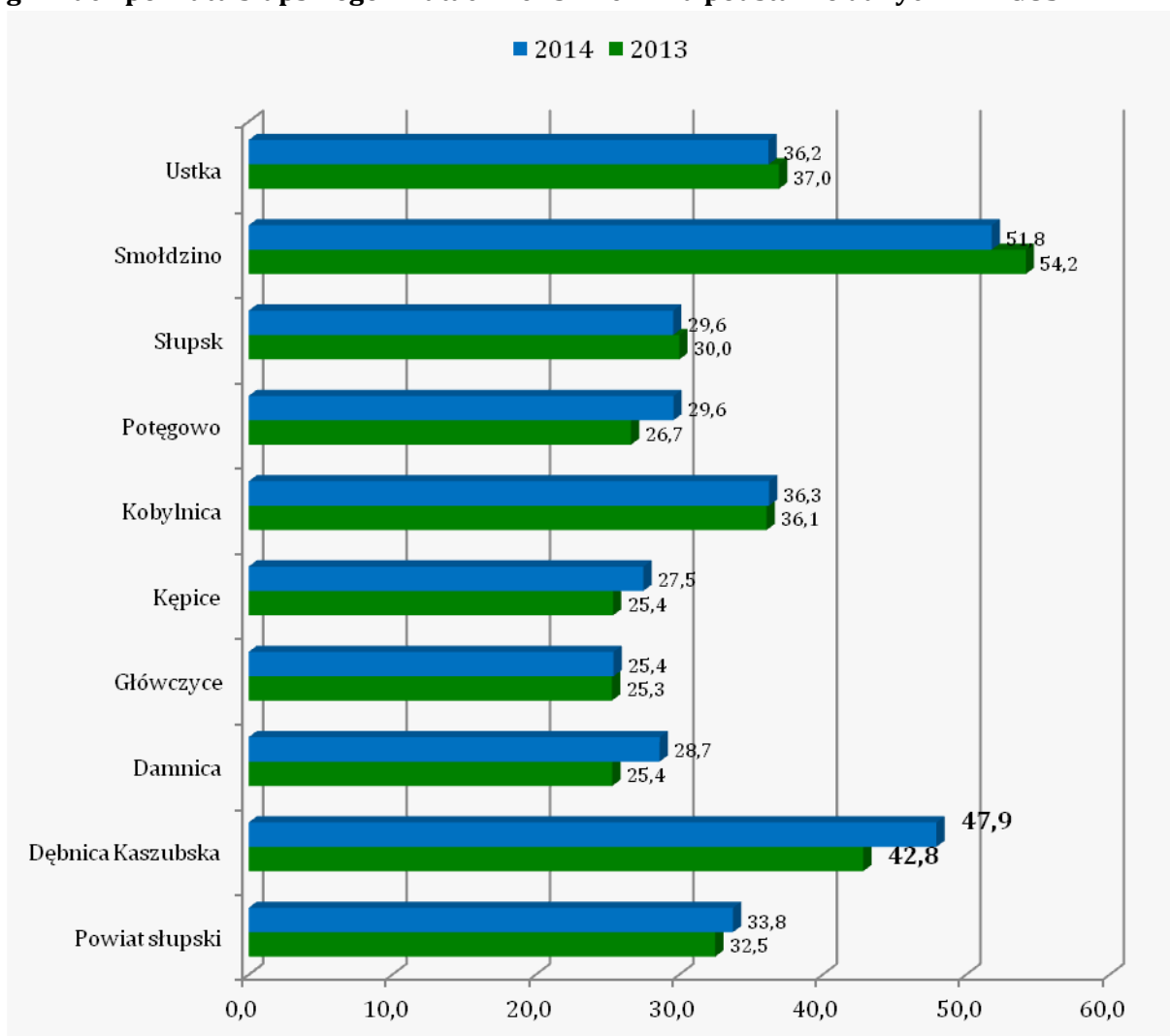
Działanie Punktu Konsultacyjno - Informacyjnego	2012	2013	2014
liczba osób doznających przemocy	20	35	53
liczba porad	28	45	53
liczba osób stosujących przemoc	25	50	24
liczba porad	25	50	24

Złożoność problemu wymaga dużego zaangażowania ze strony służb zajmujących się przemocą w rodzinie, szczególnie w zakresie wzmocnienia interdyscyplinarności i systemu współpracy pomiędzy specjalistycznymi służbami oraz dalszego szkolenia.

V.8 WSPÓŁPRACA, AKTYWNOŚĆ LOKALNA

Aktywność obywatelska i społeczna mieszkańców może być realizowana poprzez działalność na rzecz własnej społeczności lokalnej, realizowanej indywidualnie lub w ramach działania w organizacjach społecznych.

Wykres nr 19. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w gminach powiatu słupskiego w latach 2013 - 2014 na podstawie danych BDL GUS.

Jednym ze wskaźników pozwalających na określenie wielkości sektora pozarządowego jest liczba fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych przypadających na 10 tysięcy ludności. Gmina Dębica Kaszubska ma niezwykle wysoki poziom wskaźnika – w 2014 roku 47,9 fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych przypada na 10 tys. mieszkańców Gminy. Jest to poziom dużo wyższy od powiatu słupeckiego (33,8) oraz województwa pomorskiego i kraju (33,1). Trzeba podkreślić, iż w 2014 roku w porównaniu do 2013 roku nastąpił wzrost tego wskaźnika w większości gmin. Jednakże w żadnej z gmin nie zanotowano tak wysokiego przyrostu jak w Dębicy Kaszubskiej tj. o 5,1 podmiotu na 10 tys. mieszkańców.

Gmina Dębica Kaszubska współpracuje z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w obszarach określonych w uchwalanym regularnie Rocznym programie współpracy Gminy Dębica Kaszubska z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi w sferze pożytku publicznego. Co ważne, Rada Gminy Dębica Kaszubska podjęła także uchwałę w sprawie przyjęcia „Wieloletniego programu współpracy Gminy Dębica Kaszubska z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi w sferze pożytku publicznego na lata 2015-2018”, co wskazuje na chęć budowania długofalowej współpracy. Jedynym jednak obszarem, w którym Gmina Dębica Kaszubska podejmuje współpracę finansową są zadania w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu na terenie gminy. W latach 2012 – 2015 ogłaszano corocznie 2 otwarte konkursy ofert, po których przyznawano dotacje. Jak wskazują dane w powyższym okresie ich wysokość spadła o 16,2% do kwoty 134 000 zł.

Tabela nr 5. Współpraca finansowa z organizacjami po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert w latach 2012 - 2015 na podstawie zestawienia Urzędu Gminy.

Współpraca z organizacjami	2012	2013	2014	2015
liczba otwartych konkursów ofert	2	2	2	2
wysokość przyznanych dotacji (w zł)	160 000	150 000	150 000	134 000

Kolejnym wymiarem aktywności jest świadczenie wolontariatu, rozumianego jako wykonywanie nieodpłatnej pracy na rzecz innych ludzi, najczęściej pozostających w potrzebie. Zachęcenie do powyższych działań jest trudnym zadaniem ze względu na konieczność zaangażowania mieszkańców wraz z przekazaniem odpowiedzialności za rozwiązywanie problemów społecznych najbliższego otoczenia. Dla uczniów gimnazjum w Dębicy Kaszubskiej

organizowane są akcje, w których biorą udział wolontariusze w ramach Szkolnego Koła Wolontariatu. Uczestniczy w nim 42 uczniów. Działania nakierowane są przede wszystkim na pozyskiwaniu żywności lub środków finansowych poprzez sprzedaż własnych wyrobów. Otrzymane środki przeznaczone są na pomoc dzieciom i osobom potrzebującym. Część uczniów zaangażowanych jest w bardziej wymagającą, aczkolwiek też bardziej obciążającą formę wolontariatu, jakim jest pomoc w hospicjum. Na uwagę zasługuje fakt, że choć zaledwie około 15% uczniów podejmuje działania wolontarystyczne, to znajduje się zróżnicowanie oferty działań.

Idea społeczeństwa obywatelskiego realizowana jest przez m.in. działalność Ochotniczej Straży Pożarnej, Funduszu Sołeckiego i inne organizacje. Liderzy lokalni stają się siłą napędową, zachęcając mieszkańców do zaangażowania się w działania na rzecz własnej społeczności lokalnej. Środki Funduszu Sołeckiego wyodrębniono w budżecie gminy Uchwałą Rady Gminy Dębica Kaszubska dzieląc je pomiędzy poszczególne sołectwa zgodnie z przyjętym wskaźnikiem skorelowanym z liczbą mieszkańców. Sołectwa otrzymały pomiędzy 8 500 do 34 500 zł, co pozwalało na realizację wybranych działań.

Podjęto również inicjatywę na rzecz „realizowania polityki integracji społecznej, zależnej od inicjatyw obywatelskich oraz dialogu obywatelskiego, w kierunku kształtowania demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym poprzez aktywizowanie i integrowanie lokalnej społeczności ze szczególnym uwzględnieniem osób, grup i środowisk będących w procesie wykluczenia społecznego lub zagrożonych wykluczeniem społecznym” poprzez uchwalenie Gminnego Programu Aktywności Lokalnej dla Gminy Dębica Kaszubska na lata 2009 – 2013. Program realizowano w ramach projektu „Zdrowy styl życia, aktywność, nauka i praca człowieka wzbogaca” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach EFS. Wsparciem objęto osoby / rodziny z występującą niepełnosprawnością oraz rodziny wielodzietne – w każdym roku 12 – 35 osób/rodzin. W celu zwiększenia ich aktywności lokalnej i społecznej organizowano zajęcia, które pozwalały na przewyżnianie własnych, jak i zewnętrznych trudności m.in. warsztaty aktywnego poszukiwania pracy, poradnictwo i wsparcie indywidualne i grupowe w zakresie podnoszenia kompetencji życiowych, zajęcia psychoruchowe dla osób niepełnosprawnych, zajęcia ruchowe przy muzyce, zajęcia artystyczne, plastyczne, szkolenie dla osób z rodzin wielodzietnych o tematyce racjonalnego gospodarowania budżetem domowym i prowadzeniu gospodarstwa domowego, spotkania na temat promocji zdrowia, budowania pozytywnego wizerunku samego siebie, pogadanki na temat problemów funkcjonowania rodzin wielodzietnych, spotkania poświęcone roli kobiety i mężczyzny w rodzinie, zajęcia na temat postaw wychowawczych oraz zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci.

V.8.1 Obszar problemowy: Doświadczenia i postawa mieszkańców do podejmowania lokalnej aktywności

Uczestniczący w badaniu fokusowym mieszkańcy Gminy Dębica Kaszubska podzielili się swoimi doświadczeniami na rzecz społeczności lokalnej. Jedna osoba z grupy młodzieżowej przyznała, że była wolontariuszem i ma pozytywne wspomnienie związane z tym doświadczeniem, a jedna osoba wśród osób niepełnosprawnych jedna osoba była aktywnym członkiem rady sołectkiej i zrezygnowała ze względu na negatywne doświadczenie. Co ciekawe, młodzież w trakcie rozmowy była w stanie wskazać swoje aktywności społeczne, nie traktując ich jako ważną. Na uwagę zasługuje fakt, że ważne w tej kwestii są relacje z innymi ludźmi – to lider, który prowadzi wolontariat, jak również grupa otoczenia, w której podejmuje się aktywność..

OPINIE MIESZKAŃCÓW

jak GOK był otwarty to była sala bilardowa, trwało to od czwartej klasy szkoły podstawowej do trzeciej gimnazjum, był wolontariat (mężczyzna, młodzież)

byłem w radzie sołectkiej, chodnik był tam rozebrany, nikomu to nie przeszkadzało, chodzili tam, wpadłem do gminy i szybko to załatwiłem – ja załatwiam i razem to zrobiliśmy z sołtysową, a społeczeństwo chodziło i każdy się odwracał w drugą stronę, my we dwójkę pracujemy z kobietą, a każdy się odwraca, i to jest społeczeństwo, a tak by było po dziś dzień nie byłoby zrobione (mężczyzna, niepełnosprawni)

przecież ja nie będę chodził po budynkach, przecież to jest dla nas, bo to jest droga (mężczyzna, niepełnosprawni)

chciałem dużo zrobić, ale nie byłem w stanie (mężczyzna, niepełnosprawni)

ja w salezjańskiej, gram w koszykówkę, nosimy paczki (kobieta, młodzież)

Daje się odczuć oczekiwanie na działania ze strony „gminy”, ale również bierność samych mieszkańców w podejmowaniu działań na rzecz swojego otoczenia. Wśród opinii wskazano na kolejność, żeby to właśnie gmina najpierw podjęła działania poprzez zapewnienie lidera, przygotowanie oferty. Wydaje się, że idea działalności lokalnej nie jest zbyt bliska, nie ma zrozumienia celu działania, z którego wyników korzysta własna wspólnota.

W wypowiedziach widać, że dla podjęcia działania kluczową osobą jest lider lokalny, który zachęci i wpłynie na zaangażowanie innych. Nieliczni uczestnicy grup fokusowych wypowiedzieli

się jak liderzy. Warto rozważyć wsparcie naturalnych liderów, którzy inwestują swoje chęci i wiedzę w lokalny rozwój. Poprzedzić wsparcie diagnozą, w jakich obszarach potrzebują wsparcia.

Warto zaznaczyć, że wśród wymienianych sposobów na osiągnięcie swojego celu (a wymienianych problemów i zagadnień było sporo) pojawiają się głównie te, które są indywidualne i oparte na oczekiwaniu odpowiedzi tj. list do władz gminy czy spotkanie z władzami. Załączek wspólnych działań pojawił się w grupie młodzieży i seniorów. Młodzież czuła siłę grup w mediach społecznościowych, którą mogą wpływać na opinie innych. Senior wskazał na konieczność współpracy z różnymi instytucjami, żeby wpływać na zmianę postaw.

OPINIE MIESZKAŃCÓW

Dotąd rozmawialiśmy o waszych potrzebach i życzeniach, jak myślicie jak możecie osiągnąć to, czego chcecie?

iść do wójta (kobieta, młodzież)

na przykład napisać jakiś list (kobieta, młodzież)

może więcej spotkań pani wójtowej tu z mieszkańcami i po prostu ona tu jest najbardziej kompetentna osobą, która by mogła wesprzeć i pomóc nam tutaj, my jesteśmy niepełnosprawni, jakie mamy problemy, (mężczyzna, niepełnosprawni)

grupa na FB to nam dobrze wychodzi, mieliśmy taką grupę (mężczyzna, młodzież)

zadam takie pytanie kto zna swojego dzielnicowego? Jeżeli szkoła nam nie pomoże, jeżeli policja nam nie pomoże, jeżeli kościół nam nie pomoże to sami sobie nie damy rady, my możemy oddziaływać na sąsiada / szeroko pojętego (mężczyzna, seniorzy)

żeby ludzie pomogli to gmina też musi coś zorganizować dla nich (mężczyzna, niepełnosprawni)

nie wrócimy do czynu społecznego, minęły te czasy (mężczyzna, niepełnosprawni)

jeżeli ktoś będzie w stanie pociągnąć społeczność danej wsi to zrobią to (mężczyzna, niepełnosprawni)

takich liderów tutaj nie ma praktycznie, takich powinno być i on wtedy przychodzi, robimy sobie spotkanie (mężczyzna, niepełnosprawni)

V.8.2 Obszar problemowy: Działalność w organizacjach społecznych

Immanentną przeszkodą w integracji w opinii mieszkańców jest bardzo niski poziom wiedzy na temat istniejących i działających organizacji na terenie Gminy Dębница Kaszubska.

Młodzież oraz osoby niepełnosprawne jednogłośnie przyznały, że nie znają żadnej nazwy organizacji działającej na terenie Gminy. Tylko jedna osoba z grupy seniorów wymieniła kilka nazw, co może mieć związek z faktem, iż sama jest aktywnym działaczem w organizacjach.

OPINIE MIESZKAŃCÓW

Jakie znasz stowarzyszenia, fundacje lub inne organizacje działające w gminie?

a są tu jakieś stowarzyszenia? Zaczniemy od tego, tutaj chyba nie ma nic na terenie Dębownicy, (mężczyzna, niepełnosprawni)

na pewno nie, bo tu nie ma (mężczyzna, niepełnosprawni)

Lawendowy Szlak z Borzęcina, Słoneczniki z Gogolewka, i jeszcze jest stowarzyszenie św. Ryszarda (kobieta, seniorzy)

Trzeba jednakże dodać, iż sama przynależność do organizacji jest przedstawiana w sposób pozytywny, nie pojawiły się żadne pejoratywne skojarzenia w tym zakresie.

OPINIE MIESZKAŃCÓW

Co sądzicie o przynależności do organizacji? czy to potrzebne, przestarzałe, ważne?

jak ktoś lubi i jest w tym jakiś sens to dlaczego nie (mężczyzna, młodzież)

potrzebne, potrzebne tylko tam musi być człowiek no z charakterem (mężczyzna, niepełnosprawny)

Przy pytaniu o powody nie należenia do organizacji okazało się, że młodzież była i jest aktywna społecznie i lokalnie. Wcześniejsze doświadczenia kończyły się z dwóch powodów: zabrakło osoby prowadzącej / animatora wolontariuszy, w drugim przypadku to osoby współuczestniczące rezygnowały, co w konsekwencji doprowadziło do rozpadu grupy. Obecnie

jednak przynajmniej dwie osoby oddają krew, jak również działają w ramach aktywności sportowej na rzecz osób w trudnej sytuacji materialnej.

Przyczyny nie należenia podawane przez pozostałe grupy to: brak czasu, słabe zdrowie czy brak zainteresowania. Dużym problemem wydaje się brak informacji na temat możliwości podjęcia aktywności – w wywiadzie podkreślano brak wiedzy na temat jakichkolwiek organizacji na terenie Gminy. powyższe wskazuje na możliwość podjęcia szerokich działań informacyjnych. Z jednej strony o istniejących i działających podmiotach (choć w grupie osób niepełnosprawnych wspomniano o wydawaniu żywności, to nie zostało ono połączone z aktywnością jakiegokolwiek organizacji). Z drugiej strony warto mówić o wolontariacie, który uwzględni zainteresowania i możliwości osób zainteresowanych – poprzez różnicowanie działań wolontarystycznych.

W grupie seniorów powody, dla których osoby działają to pomoc innym, słabszym członkom społeczeństwa.

OPINIE MIESZKAŃCÓW

Dlaczego należysz do organizacji?

żeby drugim osobom coś pomóc, wyjść z domu i coś pomóc (kobieta, seniorzy)

myślę, że zawsze chciałam pomagać, ja zawsze dostawałam nagrodę za pracę społeczną, jak ktoś do mnie przychodzi załamany, z problemem to mi się zapala lampka, czy ja jeszcze coś mogę zrobić, pomóc, gdzie pójść, ja myślę, że z tym to trzeba się urodzić, ale ile osób takich jest, że nie wie, że tak można, (kobieta, seniorzy)

Dlaczego nie należysz do żadnej organizacji?

nie ma do czego (kobieta, młodzież)

porozchodzili się, nie miałam już z kim tam być (kobieta, młodzież)

dzwoniliśmy do kogoś czy idzie a on ze nie i tak się rozpadło (mężczyzna, młodzież)

Pan jest nadal w radzie sołeckiej? nie nie nie nie było z kim pracować, wójt namówił ale nie, nie było z kim pracować (mężczyzna, niepełnosprawni)

nie ma czasu (kobieta, młodzież)

ja za stary (mężczyzna, seniorzy)

pani zdrowie mi nie pozwala, idę na tą działkę, na działce robi, usiądę, odpocznę (kobieta, seniorzy)

nie byłem po prostu zainteresowany (mężczyzna, seniorzy)

Nawet nie będąc członkiem organizacji rozmówcy opisali swoje wyobrażenie na temat swojej roli w organizacji. Wśród możliwych potencjalnych funkcji młodzi mężczyźni częściej wskazywali na funkcje kierownicze / lidarskie, podczas gdy kobiety kierują się ku niesieniu pomocy.

OPINIE MIESZKAŃCÓW

Nawet jeśli nie należycie do żadnej organizacji to wyobraźcie sobie siebie jako członka organizacji – jaka byłaby wasza rola w organizacji?

mnie wybrali na lidera i to są szkolenia, musisz koordynować to wszystko (mężczyzna, młodzież)

wybrałbym zastępcę (mężczyzna, młodzież)

posady bardziej kierownicze (mężczyzna, młodzież)

chciałabym organizować jakieś akcje, zbierać pomoce dla biednych rodzin (kobieta, młodzież)

można dużo zrobić trzeba tylko chcieć (mężczyzna, niepełnosprawni)

ja bym się do tego nie nadawał wiem o tym wsparcie lidera jako członek? Już nie, kiedyś tak już nie, jestem za, żeby ludzie którzy tak potrafią tak działali (mężczyzna, niepełnosprawni)

Podsumowując, zachęcenie do działania na rzecz własnej społeczności jest niezwykle trudne i wymaga różnorodności stosowanych metod i form. Niezwykle ważne wydaje się uzmysłowienie sensu działania dla dobra wspólnego, nie poprzedzonego czekaniem na inicjatywę władz.

VI. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest jedną z coraz powszechniej stosowaną metodą diagnozy sytuacji, przy określaniu priorytetów rozwojowych w pracach nad strategią. Metoda ta łączy analizę wnętrza, jak i otoczenia organizacji oraz badanie szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Opracowanie analizy SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Stanowi punkt wyjścia dla określenia celów strategicznych oraz projektów socjalnych. Oparta jest na schemacie kwalifikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

- Wewnętrzne pozytywne – mocne strony
- Wewnętrzne negatywne – słabe strony
- Zewnętrzne pozytywne – szanse
- Zewnętrzne negatywne – zagrożenia

Mocne i słabe strony traktowane są jako czynniki wewnętrzne, natomiast szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki.

Efektem analizy jest określenie celów strategicznych.

Realizując założenia polityki społecznej gminy Dębica Kaszubska należy skupić się na wykorzystaniu szans – mocnych stron wskazanych w czynnikach wewnętrznych. Czynniki zewnętrzne natomiast stwarzają dla polityki rozwiązywania problemów społecznych zarówno szanse jak i zagrożenia. Czynniki te są elementami rzeczywistości, na które realia realizator strategii nie ma wpływu sprawczego. Są to uwarunkowania społeczne, polityczne powodowane ciągłymi zmianami w otaczającym nas świecie. Przedstawiona poniżej analiza SWOT powstała w oparciu o materiały wypracowane podczas spotkań warsztatowych z przedstawicielami instytucji działającymi na terenie gminy i różnych grup społeczeństwa.

Obszar I Rodzina: SKUTECZNIE DZIAŁAJĄCY SYSTEM WSPARCIA DLA RODZINY

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">▪ objęcie rodzin w potrzebie asystenturą rodziny▪ współpraca OPS z instytucjami, m.in. z policją, szkołami▪ zakup podręczników przez szkoły▪ działające grupy wsparcia dla uzależnionych	<ul style="list-style-type: none">▪ brak ośrodka wsparcia dziennego dla osób niepełnosprawnych▪ brak DPS▪ brak opieki nad dziećmi w wieku 0-3 lata▪ nieadekwatne godziny pracy przedszkola

- dodatkowe zajęcia dla dzieci
- dyżury terapeuty i psychologa
- Program Aktywności Lokalnej (osoby niepełnosprawne, rodziny wielodzietne)
- próba kontynuacji działań rozpoczętych w ramach realizacji Projektu systemowego
- Świetlice socjoterapeutyczne (środowiskowe) (kontynuacja i rozszerzenie działalności)
- Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych
- działalność stowarzyszeń na rzecz mieszkańców
- działający Zespół Interdyscyplinarny

- niewystarczające wsparcie dla „ofiar przemocy”
- brak miejsc do aktywnego spędzania czasu z rodziną
- za mało lokali socjalnych
- brak rodzin wspierających
- brak wsparcia dla osób bezdomnych i działań mających przeciwdziałać bezdomności
- za mało zawieranych kontraktów socjalnych
- brak szkoleń kompetencji rodzicielskich i „szkoły rodzica”
- za mało autobusów (brak połączeń)
- brak specjalistów (psycholog, pedagog, pracownik socjalny)
- brak warsztatów dla dzieci niepełnosprawnych po 18 tym roku życia,
- brak wielofunkcyjnych boisk sportowych na terenie wsi Gminy Dębica Kaszubska
- brak Spółdzielni Socjalnych
- brak pozytywnej motywacji do samozatrudnienia
- niechęć do zmian
- roszczeniowe postawy mieszkańców przy próbie rozwiązywania ich problemów
- zbyt mała liczba patroli policyjnych
- brak programów korekcyjnych dla sprawców przemocy
- brak pomieszczenia lokalowego dla Zespołu Interdyscyplinarnego i pracy Grup Roboczych
- duża liczba mieszkańców pracujących „na czarno”
- brak nawyków korzystania z poradnictwa rodzinnego – specjalistycznego
- brak działań na rzecz reintegracji zawodowej osób bezdomnych
- niewystarczająca współpraca ze strony służby zdrowia
- nie realizowanie programu socjoterapeutycznego w świetlicach wiejskich
- brak Środowiskowego Domu Samopomocy
- brak opieki nad osobami zaburzonymi i chorymi psychicznie

SZANSE

- możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na projekty wzmacniające rodzinę
- aktywizacja społeczności lokalnej
- poprawa standardu życia rodzin
- rozwój asystentury rodzinnej i poradnictwa rodzinnego
- wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę
- skoordynowanie działań dotyczących potrzeb wspierania rodziny
- zapewnienie opieki nad dzieckiem od 0 do 3 lat

ZAGROŻENIA

- wzrastająca liczba rodzin niepełnych, rozwodów, wyjazdy zagraniczne
- powielanie dysfunkcyjnego wzorca funkcjonowania rodziny
- emigracja zarobkowa
- starzenie się społeczeństwa
- niedostateczna otwartość rodzin na współpracę
- bezrobocie, alkoholizm, przemoc domowa
- niewystarczający dostęp do specjalistów
- brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne

Obszar II Aktywność społeczna: WZMACNIANIE INTEGRACJI, AKTYWNOŚCI I ODPOWIEDZIALNOŚCI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW GMINY DĘBNICA KASZUBSKA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ funkcjonujący Fundusz sołecki – wspieranie małych inicjatyw ▪ spotkania okolicznościowe w sołectwach ▪ współpraca partnerska z innymi gminami ▪ dotacje z budżetu gminy dla organizacji pozarządowych na zadania publiczne ▪ finansowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych różnych akcji, kampanii społecznych i lokalnych imprez (gminne biegi majowe, festyny rodzinne) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niska aktywność organizacji społecznych , zbyt mało środków na wsparcie ich działalności i pokrycie wkładu własnego ▪ niewystarczająca aktywizacja małych społeczności lokalnych ▪ brak imprez środowiskowych poza Dębnicą Kaszubską ▪ niewystarczające wspieranie działalności sołtysów ▪ brak wspierania i szkolenia liderów lokalnych ▪ mało rozwinięty wolontariat ▪ nieprzekazywanie dobrych praktyk o aktywności społecznej do publicznej wiadomości ▪ ograniczone upowszechnianie informacji, promowanie ekonomii społecznej, aktywności obywatelskiej ▪ niewystarczające promowanie i wspieranie „przedsiębiorczości” ▪ brak współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi ▪ tworzenie „ sztucznych „ stowarzyszeń ▪ brak produktu regionalnego ▪ mała ilość konkursów lokalnych, np. na najładniejszą wieś, budynek itp. ▪ nieaktywna Rada Organizacji Pozarządowych ▪ brak chęci do pracy społecznej ▪ brak KIS, CIS ▪ brak sponsorów
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ pobudzenie społeczności lokalnej do wspólnego działania ▪ zintegrowanie poszczególnych grup społecznych ▪ wykorzystanie zasobów, pasji, umiejętności mieszkańców ▪ budowanie partnerstw przy ubieganiu się o środki zewnętrzne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ napływ mieszkańców nie związanych emocjonalnie z Gminą ▪ emigracja mieszkańców w poszukiwaniu pracy i lepszych warunków do życia ▪ ograniczona komunikacja publiczna ▪ niski poziom wykształcenia obywatelskiego ▪ brak chęci do integracji społecznej wśród mieszkańców ▪ konsumencki sposób widzenia życia społecznego

Obszar III Seniorzy: INTEGRACJA SPOŁECZNA I ZAPOBIEGANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU OSÓB STARSZYCH

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ spotkanie seniorów raz w roku (okres świąt Bożego Narodzenia) ▪ prężnie działające Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń” ▪ działania GOK-u na rzecz seniorów (Strefa Seniora) ▪ działania organizowane przez Radę Sołecką ▪ świadczone usługi opiekuńcze ▪ działający chór seniora 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niewystarczająca ilość działań w sołectwach na rzecz seniorów (w świetlicach) ▪ mało rozwinięty wolontariat, np. (szkoła – osoby samotne, pomoc, dotrzymywanie towarzystwa, nauka i pomoc przy obsłudze komputera) ▪ niewykorzystany potencjał zawodowy osób w wieku poprodukcyjnym ▪ brak specjalistycznej opieki zdrowotnej dla seniorów ▪ utrudniony dostęp do lekarza ▪ niewystarczająca ilość form aktywności seniorów ▪ brak przestrzeni do wykorzystania współpracy międzypokoleniowej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ uruchamianie i finansowanie programów „senioralnych” ze środków zewnętrznych ▪ poprawa komunikacji międzypokoleniowej ▪ utworzenie Dziennego Domu Pobytu ▪ poprawa jakości życia seniorów ▪ rozszerzenie oferty usług dla seniorów ▪ wykorzystanie potencjału środowiska seniorów ▪ koordynacja działań na rzecz seniorów poprzez współpracę różnych podmiotów 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nieumiejętność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych i wykorzystania koniunktury na działania w obszarze srebrnej gospodarki ▪ brak opieki nad seniorami spowodowana emigracją młodych ludzi ▪ utrudniony dostęp do usług medycznych i usprawniających dla seniorów ▪ rosnąca liczba osób starszych niepełnosprawnych ▪ trudna sytuacja finansowa seniorów ▪ niedopasowanie ofert do potrzeb seniorów

Obszar IV Edukacja: WSPIERANIE ROZWOJU I EDUKACJI MIESZKAŃCÓW GMINY DĘBNICA KASZUBSKA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zajęcia warsztatowe z ekonomii – przedsiębiorczości realizowane w gimnazjum ▪ współpraca z rodzicami (Dni Otwarte Szkoły, zebrania) ▪ organizacja doradztwa zawodowego dla uczniów gimnazjum ▪ kształtowanie kompetencji kluczowych i umiejętności przystosowania się do rynku pracy w tym przedsiębiorczości ▪ dobra baza edukacyjna w Gimnazjum (do wykorzystania przy spotkaniach z przedsiębiorczości) ▪ Targi Edukacyjne organizowane przez gimnazjum ▪ zajęcia dodatkowe (zespoły wyrównawcze, pomoc pedagogiczno – psychologiczna, przygotowanie do konkursów, zajęcia z języka kaszubskiego) ▪ edukacja ekologiczna, prozdrowotna ▪ rozwijanie wolontariatu szkolnego ▪ zajęcia sportowe – dodatkowe, finansowane przez Gminę ▪ poczucie bezpieczeństwa na terenie szkoły ▪ działające Zespoły programów profilaktycznych ▪ wyjazdy edukacyjne służące poznawaniu regionu ▪ działalność na rzecz kultury lokalnej (rocznice, imprezy, wigilie sołeckie, festyny rodzinne zespół ludowy – kaszubski, chór, przedszkoliada – gry i zabawy dla dzieci) ▪ współpraca szkół z innymi podmiotami (nadleśnictwo, straż pożarna, OPS) ▪ zajęcia z ratownictwa medycznego ▪ pozyskiwanie środków zewnętrznym na rzecz edukacji 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ słabo rozwinięty wolontariat szkolny i między szkolny ▪ brak zajęć pozalekcyjnych, które kiedyś realizowało harcerstwo ▪ niska świadomość rodziców o konieczności kontynuowania nauki przez dzieci, które wypadły z systemu oświaty a jeszcze nie są pełnoletnie ▪ ograniczony dostęp do edukacji pozaszkolnej spowodowany brakiem możliwości dowozu dzieci ▪ brak zainteresowania rodziców dalszą edukacją dzieci ▪ niska aktywność rodziców w życiu szkoły i środowiska ▪ brak nowoczesnej bazy dydaktycznej w niektórych placówkach oświatowych ▪ brak „szkoły dla rodziców” ▪ brak Akademii Mądrego Rodzica – spotkania z psychologami terapeutami , doradcami zawodowymi ▪ brak specjalistów do pracy z uczniami z dysfunkcjami, niepełnosprawnymi (psycholog, psychoterapeuta, logopeda, itd.) ▪ brak współpracy między szkołami (SP) ▪ brak dodatkowych lekcji języków obcych ▪ niewystarczająca ilość zajęć w laboratoriach językowych ▪ brak połączeń między miejscowościami w Gminie w celu ułatwienia uczniom i dorosłym korzystania z ofert ▪ niewystarczająca ilość środków finansowych przeznaczanych na remonty i inwestycje ▪ duża ilość środowisk dysfunkcyjnych, z których wywodzą się dzieci
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ kontynuacja pomocy materialnej dla uczniów ze strony Gminy ▪ udoskonalanie różnych form pomocy psychologiczno- pedagogicznej ▪ prowadzenie zajęć z zakresu gimnastyki korekcyjnej ▪ wspieranie szkół oraz organizacji pozarządowych w zakresie realizacji form letniego i zimowego wypoczynku ▪ wspieranie działalności świetlic socjoterapeutycznych (utworzenie takich świetlic) ▪ wczesne dostrzeganie uczniów wybitnie uzdolnionych i stwarzanie im możliwości do dalszego rozwoju 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ewentualny spadek dochodów Gminy i zmniejszenie nakładów na oświatę ▪ polityka edukacyjna państwa – brak stabilności i przewidywalności ▪ kształcenie dzieci bez zaszczepiania w nich miłości do miejsca pochodzenia ▪ duże zagrożenie emigracją młodzieży i osób nieznajdujących zatrudnienia ▪ zaprzepaszczenie możliwości rozwoju Gminy i mieszkańców przy wykorzystaniu lokalnych zasobów ▪ marazm i brak perspektyw u mieszkańców skutkujące bezrobociem i wykluczeniem społecznym ▪ niski poziom nauczania

VII ZAŁOŻENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE DĘBNICA KASZUBSKA NA LATA 2016 – 2020

Na podstawie diagnozy sytuacji społecznej w gminie Dębica Kaszubska i po spotkaniach warsztatowych z przedstawicielami instytucji, organizacji społecznych i mieszkańcami, przyjęte zostały obszary priorytetowe dla realizowania polityki społecznej w gminie. Priorytetowymi działaniami w sferze przeciwdziałania problemom społecznym na terenie Gminy Dębica Kaszubska powinny być: rodzina, aktywność społeczna, seniorzy, edukacja. Każdy z wybranych priorytetów został przełożony na cel strategiczny, który wyznacza szczególny kierunek działań strategicznych. Do każdego celu strategicznego wskazano cele operacyjne podzielone na kierunki działań. Dodatkowo wskazano podmioty wiodące i odpowiedzialne za realizację strategii. Dokument zawiera także wskaźniki ułatwiające dokonywanie oceny stopnia realizacji strategii.

Ponadto, problemy społeczne, które określono w strategii nie są zjawiskami, które zakończą się w okresie realizacji strategii. Są to zjawiska ciągłe, które wymagają stałej interwencji. Czas realizacji poszczególnych celów i intensyfikacji działań w danym obszarze warunkowane są jedynie poprzez nasilenia problemów społecznych.

MISJA STRATEGII:

Gmina Dębica Kaszubska gminą kreującą aktywną politykę społeczną zabezpieczającą potrzeby mieszkańców i dającą szansę wszystkim zrównoważonego rozwoju społecznego

VII.1 CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Strategia wskazuje cztery cele strategiczne, mające charakter ogólny, z podziałem na cele operacyjne i kierunki działań.

**I Cel Strategiczny
SKUTECZNIE DZIAŁAJĄCY SYSTEM WSPARCIA DLA RODZINY**

**II Cel Strategiczny
WZMACNIANIE INTEGRACJI, AKTYWNOŚCI I ODPOWIEDZIALNOŚCI
SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW GMINY DĘBNICA KASZUBSKA**

**III Cel Strategiczny
INTEGRACJA SPOŁECZNA I ZAPOBIEGANIE WYKLUCZENIU
SPOŁECZNEMU OSÓB STARSZYCH**

**IV Cel Strategiczny
WSPIERANIE ROZWOJU I EDUKACJI MIESZKAŃCÓW GMINY DĘBNICA
KASZUBSKA**

I Cel Strategiczny **SKUTECZNIE DZIAŁAJĄCY SYSTEM WSPARCIA DLA RODZINY**

Prawidłowo funkcjonująca rodzina stanowi podstawową strukturę każdego społeczeństwa. Sytuacja panująca w rodzinie jest miernikiem tego, co dzieje się w społeczeństwie. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, błędne lub złe wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję i przekazywanie złych wzorców, z którymi identyfikują i utożsamiają się dzieci. Dlatego kluczowym zadaniem polityki społecznej w gminie jest rozwijanie skutecznego systemu pomocy dla rodziny w tym dla rodziny z dzieckiem; wspieranie jej w trudnościach życiowych takich jak: niepełnosprawność członka rodziny, choroba psychiczna, szeroko rozumiany kryzys w rodzinie (m.in. przemocy w rodzinie) oraz przyczynianie się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców. Szybka interwencja i działanie u „podstaw” stają się gwarantem rozwoju społeczeństwa obywatelskiego jak również ograniczenia skali problemów społecznych i ich negatywnych skutków.

Kolejnym kluczowym zadaniem polityki społecznej jest promocja zdrowego trybu życia mieszkańców, a także prowadzenie profilaktyki oraz działań mających na celu rozwiązywanie problemów uzależnień. Ograniczenie występowania uzależnień zależy w dużej mierze od kompleksowości udzielonego wsparcia, jego dostępności i wczesnych działań zaradczych. Działania powinny być ukierunkowane zwłaszcza na wczesną profilaktykę uzależnień skierowaną do dzieci i młodzieży celem wykształcenia w nich prawidłowych postaw wobec uzależnień. Osoby uzależnione i ich rodziny powinny mieć dostęp do profesjonalnej pomocy specjalistycznej i zintegrowanego systemu informacji o możliwościach uzyskania wsparcia celem ograniczenia ich fizycznej i psychicznej degradacji.

I Cel Operacyjny **Wspieranie rodzin w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych**

Kierunki działań:

1. Rozwijanie asystentury rodzin adekwatnie do potrzeb mieszkańców Gminy

2. Pozyskiwanie rodzin wspierających
3. Intensyfikacja pracy socjalnej i poprawa jej efektywności, min. poprzez wykorzystanie kontraktu socjalnego
4. Uruchomienie i wspieranie działań edukacyjnych skierowanych do rodziców adekwatnie do problemów i potrzeb tych rodzin
5. Wspieranie finansowe, materialne, specjalistyczne rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji
6. Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dębica Kaszubska

II Cel Operacyjny Wspieranie/pomoc/ rodzin w kryzysie

Kierunki działań:

1. Funkcjonowanie i profesjonalizacja działań Zespołu Interdyscyplinarnego i realizacji procedury „Niebieskie Karty”
2. Wzmacnianie współpracy wszystkich instytucji działających na rzecz przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym Dostosowywanie usług opiekuńczych do potrzeb mieszkańców.
3. Zapewnienie rodzinom będącym w kryzysie wsparcia materialnego (w tym schronienia), finansowego i specjalistycznego
4. Udostępnianie mieszkańcom pełnych informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w sytuacjach kryzysowych
5. Cykliczne kampanie na rzecz promocji prawidłowych relacji w rodzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

III Cel Operacyjny Wspieranie rodzin z osobą niepełnosprawną, w tym z osobą chorą i zaburzoną psychicznie

Kierunki działań:

1. Podjęcie działań w kierunku utworzenia Środowiskowego Domu Samopomocy
2. Podejmowanie działań w kierunku utworzenia Warsztatów Terapii Zajęciowych

3. Dostosowywanie ilości i jakości świadczonych usług opiekuńczych do potrzeb mieszkańców
4. Podejmowanie działań na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych adekwatnie do potrzeb
5. Likwidacja barier, w tym architektonicznych służących podnoszeniu jakości życia osób niepełnosprawnych

IV Cel Operacyjny

Wspieranie i aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ubóstwem i bezdomnością

Kierunki działań:

1. Zapewnienie rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej warunków do godnego życia w miarę możliwości finansowych Gminy
2. Wzmacnianie pracy socjalnej w oparciu min. kontrakt socjalny, metodą środowiskową, z osobami i rodzinami zagrożonymi wykluczeniem społecznym
3. Tworzenie warunków do aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, min. poprzez wykorzystywanie instrumentów ekonomii społecznej
4. Budowanie lokalnych partnerstw międzysektorowych na rzecz rodzin zadłużonych i zagrożonych bezdomnością
5. Podejmowanie działań profilaktycznych i informacyjnych na rzecz rodzin zadłużonych i zagrożonych bezdomnością
6. Świadczenie poradnictwa specjalistycznego (grupowego i indywidualnego) prawnego i finansowego
7. Wzmocnienie współpracy instytucji odpowiedzialnych za reintegrację zawodową (m.in. GOPS, PUP, przedstawiciele lokalnego biznesu, organizacje pozarządowe) poprzez wypracowanie modelu współpracy na rzecz wspólnego klienta, organizowanie cyklicznych spotkań przedstawicieli, itd.

V Cel Operacyjny

Profilaktyka prozdrowotna i działania na rzecz ekologii

Kierunki działań:

1. Organizowanie kampanii zdrowotnych i profilaktycznych związanych z zachowaniem prozdrowotnym i poprawą zdrowia
2. Podejmowanie działań zmierzających do rozszerzenia oferty i realizacji badań profilaktyczno – zdrowotnych dla mieszkańców Gminy
3. Realizacja programów profilaktycznych i prozdrowotnych (m.in. w placówkach kulturalno – oświatowych, w szkołach)
4. Promowanie aktywności fizycznej mieszkańców Gminy, m.in. poprzez opracowanie i bieżące aktualizowanie informatora o zasobach turystycznych i rekreacyjnych
5. Utrzymanie i rozbudowa infrastruktury zapewniającej aktywne formy spędzania czasu wolnego (np. siłownie zewnętrzne)
6. Kampanie edukacyjne dotyczące m.in. segregacji śmieci i zachowań proekologicznych
7. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

VI Cel Operacyjny

Podnoszenie jakości i standardów usług instytucji pomocy społecznej

Kierunki działań:

1. Stałe doskonalenie zawodowe kadry pomocy społecznej
2. Zapewnienie optymalnego poziomu zatrudnienia adekwatnego do realizowanych zadań z uwzględnieniem specjalistów
3. Zapewnienie optymalnych warunków pracy dla kadry pomocy społecznej
4. Rozwijanie interdyscyplinarnej współpracy w obszarze realizacji lokalnej polityki społecznej i pomocy społecznej

II Cel Strategiczny

WZMACNIANIE INTEGRACJI, AKTYWNOŚCI I ODPOWIEDZIALNOŚCI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW GMINY DĘBNICA KASZUBSKA

Istotnym zadaniem jest integracja społeczna środowiska lokalnego. Do trudnych problemów społecznych można zaliczyć niską aktywność społeczną mieszkańców. Pełnienie przede wszystkim roli biorcy, małe chęci do aktywności społecznej jak również niewielka liczba liderów. Niska aktywność społeczna przekłada się na nawarstwianie wielu problemów społecznych, takich jak: rozluźnione więzi lokalne, duża anonimowość, brak pomocy międzysąsiedzkiej, niewielka liczba organizacji pozarządowych chętnych do wspierania samorządu lokalnego w realizacji jego zadań lub też gotowych do ich przejmowania.

I Cel Operacyjny

Tworzenie i wzmocnienie warunków dla oddolnych inicjatyw społecznych

Kierunki działań:

1. Promowanie i wspieranie rozwoju wolontariatu (młodzieżowego, senioralnego)
2. Promocja i zawiązywanie partnerstw międzysektorowych (instytucje gminne i organizacje pozarządowe)
3. Wspieranie rozwoju i działalności Rad Sołeckich
4. Kontynuowanie i rozwijanie konkursów grantowych organizowanych przez Urząd Gminy dla lokalnych organizacji pozarządowych
5. Tworzenie warunków do optymalnego wykorzystania lokalnych zasobów infrastrukturalnych (m.in. świetlice wiejskie, boiska, siłownie zewnętrzne, itd.), w celu aktywizacji mieszkańców Gminy

II Cel Operacyjny

Budowanie poczucia tożsamości lokalnej

Kierunki działań:

1. Wspieranie działań integrujących społeczność lokalną
2. Promocja dobrych praktyk społecznych i obywatelskich
3. Wspieranie i promowanie liderów lokalnych
4. Budowanie tożsamości lokalnej

III Cel Strategiczny

INTEGRACJA SPOŁECZNA I ZAPOBIEGANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU OSÓB STARSZYCH

Kluczowym problemem ograniczającym pełne i satysfakcjonujące życie osób starszych, w tym niepełnosprawnych są różnego typu ograniczenia. Te ograniczenia mogą mieć różnorodne podłoże: fizyczne, psychologiczne, architektoniczne jak również bariery o charakterze socjalnym. Częstym problemem tej grupy osób jest poczucie samotności, bezsilności oraz brak właściwej opieki i możliwości jej zapewnienia na poziomie zgodnym z indywidualnymi potrzebami. Osoby te wymagają szczególnego, systemowego podejścia rozwiązującego ich problemy dnia codziennego i ułatwiającego im w miarę aktywne funkcjonowanie społeczne. Jak również podejmowanie starań w kierunku utrzymania aktywności fizycznej i psychicznej na jak najwyższym poziomie przez jak najdłuższy okres czasu.

I Cel Operacyjny

Rozszerzanie oferty wsparcia dla osób starszych

Kierunki działań:

1. Rozszerzanie usług i ofert opiekuńczych w miejscu zamieszkania adekwatnie do potrzeb mieszkańców Gminy.
2. Wzmacnianie bezpieczeństwa we własnym miejscu zamieszkania osób starszych poprzez pogadanki, wykłady, itd.
3. Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego osobom starszym
4. Budowanie wolontariatu na rzecz osób starszych

II Cel Operacyjny

Wspieranie działań na rzecz aktywizacji osób starszych

Kierunki działań:

1. Promocja i rozwój wolontariatu seniorów i mentoringu; wspieranie powstawania grup samopomocowych i grup wsparcia

2. Promocja idei działań w zakresie wymiany międzypokoleniowej
3. Promocja zdrowego stylu życia wśród seniorów
4. Podejmowanie działań na rzecz powołania Uniwersytetu Trzeciego Wieku
5. Podejmowanie działań na rzecz utworzenia Dziennego Domu Pobytu
6. Opracowywanie i rozpowszechnianie informatorów dotyczących oferty kulturalnej, organizacji, instytucji pomocowych, itd.
7. Kontynuacja i rozwijanie działań na rzecz seniorów przez Radę Sołecką

IV Cel Strategiczny

WSPIERANIE ROZWOJU I EDUKACJI MIESZKAŃCÓW GMINY DĘBNICA KASZUBSKA

Jednym z czynników konkurencyjności Gminy warunkującym rozwój społeczno – gospodarczy i minimalizujący problem bezrobocia jest jakość zasobów ludzkich. O ich jakości decyduje poziom wykształcenia, kwalifikacje zawodowe i wiedza ogólna mieszkańców umożliwiające szybkie przekwalifikowanie się w toku życia zawodowego. Jest to tzw. mobilność zawodowa. Kształcenie staje się procesem trwającym bezustannie, przez cały okres życia zawodowego. Dlatego jednym z priorytetów jest promocja rozwoju osobistego i ustawicznego kształcenia się, jak również zadbanie o to, aby zagwarantować wszystkim mieszkańcom równych szans w dostępie do edukacji.

I Cel Operacyjny

Tworzenie optymalnych warunków do rozwoju oferty edukacyjnej szkół i podnoszenie jakości edukacji

Kierunki działań:

1. Systematyczne doposażenie bazy edukacyjnej placówek oświatowych, gwarantujących wysoki poziom kształcenia
2. Zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości kadry dydaktycznej i specjalistycznej (psycholog, pedagog, logopeda, itd.)
3. Podnoszenie i stałe doskonalenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli

4. Zapewnienie dostępu do dodatkowej oferty edukacyjnej wszystkim dzieciom z terenu gminy (dowóz dzieci adekwatny do potrzeb)
5. Objęcie wszystkich dzieci w gminie dożywianiem (realizowanym przez stołówki szkolne)
6. Zapewnienie uczniom i rodzicom specjalistycznego wsparcia
7. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na podnoszenie jakości edukacji oraz wyrównywanie szans edukacyjnych
8. Rozszerzanie współpracy szkół z rodzicami
9. Kontynuacja i rozszerzanie edukacji związanej z regionem
10. Zorganizowanie sieci wolontariatu w szkołach na terenie gminy
11. Objęcie dzieci w wieku 0-3 lat różnymi forami opieki
12. Bieżące dopasowywanie godzin pracy i ilości miejsc w przedszkolach do potrzeb rodziców
13. Wspieranie rozwoju dzieci zdolnych i szczególnie uzdolnionych
14. Prowadzenie zajęć korekcyjno – kompensacyjnych i innych specjalistycznych adekwatnie do potrzeb

II Cel Operacyjny

Wyrównywanie szans edukacyjnych mieszkańców Gmin

Kierunki działań:

1. Wspieranie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w dostępie do edukacji (stypendia, wyprawki, dożywianie, itd.)
2. Rozwijanie współpracy między instytucjonalnej na rzecz rozszerzania oferty edukacyjnej adresowanej do mieszkańców, w szczególności rodziców terenu gminy (m.in. warsztaty kompetencji rodzicielskich)
3. Umożliwianie młodzieży przebywającej poza systemem edukacji dostępu do dalszego kształcenia

VII.1.1 OBSZAR PROBLEMUWY: Rodzina
CEL STRATEGICZNY I: Skutecznie działający system wsparcia dla rodziny

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1. Wspieranie rodzin w sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	1.1. Rozwijanie asystentury rodzin adekwatnie do potrzeb mieszkańców Gminy	OPS Urząd Gminy PCPR GKRPA Zespół Interdyscyplinarny Placówki oświatowe Świetlice środowiskowe GOK Organizacje pozarządowe	2016 – 2020	<ul style="list-style-type: none"> ■ liczba rodzin objęta asystenturą ■ liczba godzin poradnictwa specjalistycznego ■ liczba realizowanych kontraktów socjalnych 	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
	1.2. Pozyskiwanie rodzin wspierających				
	1.3. Intensyfikacja pracy socjalnej i poprawa jej efektywności, m.in. poprzez wykorzystanie kontraktu socjalnego				
	1.4. Uruchamianie i wspieranie działań edukacyjnych skierowanych do rodziców adekwatnie do problemów i potrzeb tych rodzin				
	1.5. Wspieranie finansowe, materialne, specjalistyczne rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji				
	1.6. Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dębница Kaszubska				
2. Wspieranie/pomoc/ rodzin w kryzysie	2.1. Funkcjonowanie i profesjonalizacja działań Zespołu Interdyscyplinarnego i realizacji procedury „Niebieskie Karty”	OPS Urząd Gminy PCPR GKRPA Zespół Interdyscyplinarny Policja Placówki oświatowe Świetlice	2016 – 2020	<ul style="list-style-type: none"> ■ liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego ■ liczba zrealizowanych kampanii społecznych ■ liczba funkcjonujących 	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
	2.2. Wzmacnianie współpracy wszystkich instytucji działających na rzecz przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym				
	2.3. Zapewnienie rodzinom będącym w kryzysie wsparcia materialnego (w tym schronienia), finansowego i specjalistycznego				

VII.1.1 OBSZAR PROBLEMUWY: Rodzina
CEL STRATEGICZNY I: Skutecznie działający system wsparcia dla rodziny

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
	2.4. Udobstępnianie mieszkańcom pełnych informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w sytuacjach kryzysowych	środowiskowe GOK Organizacje pozarządowe		form wsparcia	
	2.5. Cykliczne kampanie na rzecz promocji prawidłowych relacji w rodzinie i przeciwdziałania przemocy w rodzinie				
	2.6. Funkcjonowanie i profesjonalizacja działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych				
3. Wsparcie rodzin z osobą niepełnosprawną, w tym z osobą chorą i zaburzoną psychicznie	3.1. Podjęcie działań w kierunku utworzenia Środowiskowego Domu Samopomocy	OPS	2016 – 2020	■ liczba godzin usług opiekuńczych	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
	3.2. Podjęcie działań w kierunku utworzenia Warsztatów Terapii Zajęciowej	Urząd Gminy PCPR			
	3.3. Dostosowywanie ilości i jakości świadczonych usług opiekuńczych do potrzeb mieszkańców	Placówki ochrony zdrowia Placówki oświatowe Świetlice środowiskowe GOK			
	3.4. Podejmowanie działań na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych adekwatnie do ich potrzeb	Organizacje pozarządowe			
	3.5. Likwidacja barier, w tym architektonicznych służących podnoszeniu jakości życia osób niepełnosprawnych				
4. Wsparcie i aktywizowanie osób zagrożonych wykluczeniem	4.1. Zapewnienie rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej warunków do godnego życia w miarę możliwości finansowych Gminy	OPS Urząd Gminy Powiatowy Urząd Pracy	2016 – 2020	■ liczba zawartych kontraktów socjalnych	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych

VII.1.1 OBSZAR PROBLEMUWY: Rodzina
CEL STRATEGICZNY I: Skutecznie działający system wsparcia dla rodziny

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
społecznym, ubóstwem i bezdomnością	4.2. Wzmacnianie pracy socjalnej w oparciu o m.in. kontrakt socjalny, metodę środowiskową, z osobami i rodzinami zagrożonymi wykluczeniem społecznym	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Placówki oświatowe Świetlice środowiskowe Organizacje pozarządowe Kościoł		<ul style="list-style-type: none"> ■ liczba zrealizowanych projektów środowiskowych ■ liczba podjętych działań profilaktycznych i informacyjnych 	
	4.3. Tworzenie warunków do aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, min. poprzez wykorzystywanie instrumentów ekonomii społecznej				
	4.4. Budowanie lokalnych partnerstw międzysektorowych na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu grup de faworyzowanych				
	4.5. Podejmowanie działań profilaktycznych i informacyjnych na rzecz rodzin zadłużonych i zagrożonych bezdomnością				
	4.6. Świadczenie poradnictwa specjalistycznego (grupowego i indywidualnego) prawnego, finansowego				
	4.7. Wzmacnianie współpracy instytucji odpowiedzialnych za reintegrację zawodową (m.in. OPS, PUP, przedstawiciele lokalnego biznesu, organizacji pozarządowych) poprzez wypracowanie modelu współpracy na rzecz wspólnego klienta, organizowanie cyklicznych spotkań przedstawicieli i itp.				

VII.1.1 OBSZAR PROBLEMY: Rodzina
CEL STRATEGICZNY I: Skutecznie działający system wsparcia dla rodziny

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
5. Profilaktyka prozdrowotna i działania na rzecz ekologii	5.1. Organizowanie kampanii zdrowotnych i profilaktycznych związanych z zachowaniem prozdrowotnym i poprawą zdrowia	Urząd Gminy GKRPA GOK LGD Sołectwa Placówki oświatowe Świetlice środowiskowe Organizacje pozarządowe Kościoł Lokalna prasa (Nadleśnictwo?)	2016 – 2020	<ul style="list-style-type: none"> ■ liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych i profilaktycznych ■ liczba dzieci i młodzieży objętych usługami socjoterapeutycznymi ■ informator o zasobach 	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
	5.2. Podejmowanie działań zmierzających do rozszerzenia oferty i realizacji badań profilaktyczno- zdrowotnych dla mieszkańców Gminy				
	5.3. Realizacja programów profilaktycznych i prozdrowotnych (m.in. w placówkach kulturalno-oświatowych, w szkołach)				
	5.4. Promowanie aktywności fizycznej mieszkańców Gminy, m.in. poprzez opracowanie i bieżące aktualizowanie informatora o zasobach turystycznych i rekreacyjnych				
	5.5. Utrzymanie i rozbudowa infrastruktury zapewniającej aktywne formy spędzania czasu wolnego (np. siłownie zewnętrzne)				
	5.6. Kampanie edukacyjne dotyczące m.in. segregacji śmieci i zachowań proekologicznych				
	5.7. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii				
6. Podnoszenie jakości i standardów usług	6.1. Stałe doskonalenie zawodowe kadry pomocy społecznej	OPS Urząd Gminy	2016 – 2020	■ liczba zatrudnionych	Urząd Gminy Środki z programów

VII.1.1 OBSZAR PROBLEMY: Rodzina
CEL STRATEGICZNY I: Skutecznie działający system wsparcia dla rodziny

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
instytucji pomocy społecznej	6.2. Zapewnienie optymalnego poziomu zatrudnienia adekwatnego do realizowanych zadań z uwzględnieniem specjalistów			specjalistów, w tym pracowników socjalnych ■ liczba pracowników podnoszących swoje kwalifikacje zawodowe	zewnętrznych
	6.3. Zapewnienie optymalnych warunków pracy dla kadry pomocy społecznej				
	6.4. Rozwijanie interdyscyplinarnej współpracy w obszarze realizacji lokalnej polityki społecznej i pomocy społecznej				

VII.1.2 OBSZAR PROBLEMOWY: Aktywność społeczna

CEL STRATEGICZNY II: Wzmacnianie integracji, aktywności i odpowiedzialności społecznej mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1. Tworzenie i wzmacnianie warunków dla oddolnych inicjatyw społecznych	1.1. Promowanie i wspieranie rozwoju wolontariatu (młodzieżowego, senioralnego)	Urząd Gminy Placówki oświatowe GOK NGO LGD	2016 – 2020	<ul style="list-style-type: none"> ■ liczba kampanii promujących wolontariat ■ wielkość środków przeznaczonych na konkursy grantowe 	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
	1.2. Promocja i zawiązywanie partnerstw międzysektorowych (instytucje gminne i organizacje pozarządowe)				
	1.3. Wspieranie rozwoju i działalności Rad Sołeckich				
	1.4. Kontynuowanie i rozwijanie konkursów grantowych organizowanych przez urząd Gminy dla lokalnych organizacji pozarządowych				
	1.5. Tworzenie warunków do optymalnego wykorzystania lokalnych zasobów infrastrukturalnych (m.in. świetlice wiejskie, boiska, siłownie zewnętrzne, itd.), w celu aktywizacji mieszkańców Gminy				
2. Budowanie poczucia tożsamości lokalnej	2.1. Wspieranie działań integrujących społeczność lokalną	Urząd Gminy Placówki oświatowe GOK NGO LGD	2016 – 2020	<ul style="list-style-type: none"> ■ liczba działań integrujących społeczność lokalną 	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
	2.2. Promocja dobrych praktyk społecznych i obywatelskich				
	2.3. Wspieranie i promowanie liderów lokalnych				

VII.1.2 OBSZAR PROBLEMOWY: Aktywność społeczna
CEL STRATEGICZNY II: Wzmacnianie integracji, aktywności i odpowiedzialności społecznej mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
	2.4. Budowanie tożsamości lokalnej	Lokalna prasa Kościoł			

VII.1.3 OBSZAR PROBLEMOWY: Seniorzy
CEL STRATEGICZNY III: Integracja społeczna i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1. Rozszerzenie oferty wsparcia dla osób starszych	1.1. Rozszerzanie usług i wzrost jakości usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania adekwatnie do potrzeb mieszkańców Gminy	OPS Organizacje pozarządowe parafia	2016 – 2020	<ul style="list-style-type: none"> ■ liczba osób korzystających z usług opiekuńczych ■ liczba pogadanek, wykładów w zakresie wzmacniania bezpieczeństwa 	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
	1.2. Wzmacnianie bezpieczeństwa we własnym miejscu zamieszkania osób starszych poprzez pogadanki, wykłady, itd.				
	1.3. Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego osobom starszym				
	1.4. Budowanie wolontariatu na rzecz osób starszych				
2. Wspieranie działań na rzecz aktywizacji osób starszych	2.1. Promocja i rozwój wolontariatu seniorów i mentoringu; wspieranie powstawania grup samopomocowych i grup wsparcia	OPS Organizacje pozarządowe parafie	2016 – 2020	<ul style="list-style-type: none"> ■ liczba przedsięwzięć międzypokoleniowych ■ liczba kampanii 	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
	2.2. Promocja idei działań w zakresie wymiany międzypokoleniowej				

VII.1.3 OBSZAR PROBLEMOWY: Seniorzy

CEL STRATEGICZNY III: Integracja społeczna i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
	2.3. Promocja zdrowego stylu życia wśród seniorów			społecznych i akcji informacyjnych	
	2.4. Podejmowanie działań na rzecz powołania Uniwersytetu Trzeciego Wieku				
	2.5. Podejmowanie działań na rzecz utworzenia Dziennego Domu Pobytu				
	2.6. Opracowywanie i rozpowszechnianie informatorów dotyczących oferty kulturalnej, organizacji, instytucji pomocowych, itd.				
	2.7. Kontynuacja i rozwijanie działań na rzecz seniorów przez Radę Sołecką				

VII.1.4 OBSZAR PROBLEMOWY: Edukacja

CEL STRATEGICZNY IV: Wspieranie rozwoju i edukacji mieszkańców gminy Dębica Kaszubska

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1. Tworzenie optymalnych warunków do rozwoju oferty edukacyjnej szkół i podnoszenie jakości edukacji	1.1. Systematyczne doposażanie bazy edukacyjnej placówek oświatowych, gwarantujących wysoki poziom kształcenia	Placówki oświatowe Urząd Gminy Organizacje pozarządowe GOK Świetlice	2016 – 2020	<ul style="list-style-type: none"> ■ liczba nauczycieli i kadry podnoszącej kwalifikacje ■ liczba godzin specjalistycznego wsparcia dla uczniów i rodziców ■ liczba przeprowadzonych działań adresowanych do rodziców ■ liczba dzieci objętych dożywianiem ■ liczba godzin zajęć poza lekcyjnych 	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
	1.2. Zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości kadry dydaktycznej i specjalistycznej (psycholog, pedagog, logopeda, itd.)				
	1.3. Podnoszenie i stałe doskonalenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli				
	1.4. Zapewnienie dostępu do dodatkowej oferty edukacyjnej wszystkim dzieciom z terenu gminy (dowóz dzieci adekwatny do potrzeb)				
	1.5. Objęcie wszystkich dzieci w gminie dożywianiem (realizowanym przez stołówki szkolne)				
	1.6. Zapewnienie uczniom i rodzicom specjalistycznego wsparcia				
	1.7. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na podnoszenie jakości edukacji oraz wyrównywanie szans edukacyjnych				
	1.8. Rozszerzanie współpracy szkół z rodzicami				
	1.9. Kontynuacja i rozszerzanie edukacji związanej z regionem				

VII.1.4 OBSZAR PROBLEMOWY: Edukacja

CEL STRATEGICZNY IV: Wspieranie rozwoju i edukacji mieszkańców gminy Dębica Kaszubska

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
	<p>1.10. Zorganizowanie sieci wolontariatu w szkołach na terenie gminy</p> <p>1.11. Objęcie dzieci w wieku 0-3 lat, różnymi formami opieki</p> <p>1.12. Bieżące dostosowywanie godzin pracy i ilości miejsc w przedszkolach do potrzeb rodziców</p> <p>1.13. Wspieranie rozwoju dzieci zdolnych i szczególnie uzdolnionych</p> <p>1.14. Prowadzenie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych i innych specjalistycznych adekwatnie do potrzeb</p>				
2. Wyrównywanie szans edukacyjnych mieszkańców Gminy	2.1. Wspieranie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w dostępie do edukacji (stypendia, wyprawki, dożywianie, itd.)	OPS Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe PCPR OHP	2016 – 2020	<ul style="list-style-type: none"> ■ liczba przyznanych stypendiów ■ liczba przekazanych wyprawek ■ liczba wspólnie podjętych inicjatyw pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi 	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
	2.2. Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz rozszerzania oferty edukacyjnej adresowanej do mieszkańców, w szczególności rodziców z terenu gminy (m.in. warsztaty kompetencji rodzicielskich)				
	2.3. Umożliwianie młodzieży przebywającej poza systemem edukacji, dostępu do dalszego kształcenia				

VIII. REALIZACJA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dębica Kaszubska na lata 2016 – 2020 nie stanowi zbioru zamkniętego, wraz z rozpoznawanymi potrzebami możliwe jest projektowanie nowych przedsięwzięć, będących odpowiedzią na aktualne wyzwania.

Strategia jest dokumentem programującym życie społeczności lokalnej, dlatego też w sposób zamierzony została sformułowana na takim poziomie ogólności, aby była elastyczna i stwarzała możliwości dostosowywania realizowanych w oparciu o nią działań do zmieniających się zjawisk i problemów społecznych oraz zmian przepisów prawa, które wyznaczają obszary interwencji w polityce społecznej.

IX. MONITORING I EWALUACJA

Monitorowanie wdrażania i realizacji założeń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębica Kaszubska na lata 2016- 2020 jest głównym warunkiem realizacji celów określonych w tym dokumencie. Monitoring ten służyć ma systematycznej ocenie realizowanych działań, weryfikacji osiągniętych rezultatów i porównywaniu ich zgodności z celami strategicznymi. Z upływem czasu istotnym działaniem będzie ocena założeń, które mogą się dezaktualizować w związku ze zmianami sytuacji gminy, powiatu, regionu i kraju, a które mogą pojawić się na przestrzeni czasu obowiązywania strategii. W przypadku takich zmian konieczna będzie modyfikacja kierunków działań. W celu prowadzenia stałego monitoringu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębica Kaszubska 2016 – 2020, Wójt powoła Zespół do spraw Strategii. Zespół składał się będzie z przedstawicieli władz samorządowych, pracowników ośrodka pomocy społecznej, przedstawicieli instytucji oświatowo- kulturalnych oraz organizacji pozarządowych. Zespół prowadzi będzie monitoring w zakresie rzeczowym i finansowym. Rzeczowy monitoring będzie obejmował analizę danych i zasobów związanych z realizacją założeń strategicznych. Monitoring finansowy natomiast będzie obejmował analizę danych finansowych wykorzystanych w celu realizacji założeń strategii

Monitoring dokonywany będzie raz na rok.

Zgromadzone dane i wnioski po przeprowadzeniu monitoringu Zespół prześle Wójtowi i Radzie Gminy Dębica Kaszubska oraz mieszkańcom. Informacje te zamieszczone zostaną na stronie internetowej Gminy.

Monitoring realizacji Strategii umożliwi dokonanie okresowych analiz o ocen skutków wdrażania zadań dla życia społecznego Gminy. Samorząd Gminy Dębica Kaszubska, organizujący i koordynujący współpracę wszystkich partnerów uczestniczących w realizacji Strategii, będzie miał możliwość modyfikowania i korygowania działań, odpowiednio do zmieniających się warunków i możliwości.

X. SPIS TABEL I WYKRESÓW

- Wykres nr 1. Liczba mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska w latach 2006 – 2014 na podstawie danych BDL GUS.
- Wykres nr 2. Prognoza liczby mieszkańców powiatu słupskiego w podziale na funkcjonalne grupy wieku na podstawie danych BDL GUS.
- Wykres nr 3. Liczba mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska z podziałem na płeć w latach 2006 – 2014 na podstawie danych BDL GUS.
- Wykres nr 4. Liczba mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska w latach 2006 – 2014 na podstawie danych BDL GUS.
- Wykres nr 5. Wskaźniki odciążenia demograficznego w gminach powiatu słupskiego w 2014 roku na podstawie danych BDL GUS.
- Wykres nr 6. Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny ludności na 1 000 w gminie Dębica Kaszubska w latach 2010 – 2014 na podstawie danych BDL GUS.
- Wykres nr 7. Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w gminach powiatu słupskiego na 31 grudnia 2014 roku na podstawie danych BDL GUS.
- Wykres nr 8. Liczba osób bezrobotnych z gminy Dębica Kaszubska w poszczególnych kategoriach wiekowych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w końcu 4. kwartału 2015 roku.
- Wykres nr 9. Liczba osób bezrobotnych z gminy Dębica Kaszubska według posiadanego wykształcenia zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w końcu 4. kwartału 2015 roku.
- Wykres nr 10. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w gminie Dębica Kaszubska w latach 2012 – 2015.
- Wykres nr 11. Czytelnicy i wypożyczenia w Gminnej Bibliotece Publicznej i w innych gminach powiatu słupskiego w 2014 roku na podstawie danych BDL GUS.
- Wykres nr 12. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2012 – 2015 roku na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej.
- Wykres nr 13. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2012 – 2015.
- Wykres nr 14. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie Dębica Kaszubska w 2015 roku na podstawie sprawozdania MPiPS-03.
- Wykres nr 15. Wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy Kaszubskiej w zakresie pomocy społecznej w 2015 roku bez względu na źródło finansowanie na podstawie Sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetu.
- Wykres nr 16. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w latach 2012 – 2015 roku na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej.
- Wykres nr 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w latach 2012 – 2015 roku na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej.
- Wykres nr 18. Liczba procedur „Niebieskie Karty” założonych w latach 2012 – 2015 roku na podstawie Sprawozdania z realizacji Programu.
- Wykres nr 19. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców gminach powiatu słupskiego w latach 2013 - 2014 na podstawie danych BDL GUS.
- Tabela nr 1. Liczba organizowanych imprez przez Gminny Ośrodek Kultury w Dębicy Kaszubskiej w latach 2012 – 2015 na podstawie danych BDL GUS.
- Tabela nr 2. Działania Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego w latach 2012 – 2014 na podstawie sprawozdań PARPA-G1.
- Tabela nr 3. Przyznane stypendia i zasiłki szkolne w Gminie Dębica Kaszubska w latach 2012 – 2016.
- Tabela nr 4. Działania Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego w latach 2012 – 2014 na podstawie sprawozdań PARPA-G1.

Tabela nr 5. Współpraca finansowa z organizacjami po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert w latach 2012 - 2015 na podstawie zestawienia Urzędu Gminy.